№ 123. ВТОРНИКЪ 29 Октября. 29 Października. WTOREK № 123.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie. rs 10. Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5. Z przesyłką. — 6.

Kwartalna: W Wilnie . — 3. Z przesyłką. — 3 k. 50. Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная

ВИЛЬНО.

27 октября Могилевскій гражданскій губернаторъ дѣй. ст. сов. Беклемишевъ представилъ г. главному начальнику края прибывшую въ г. Вильно депутацію отъ дворянства Могилевской губ., состоящую изъ губ. предв. дворянства каммергера Двора ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА князя Любомирскаго и 18 дворянъ.

Депутація сія представила Его Высокопревосходительству всеподданнѣйшее письмо на Имя ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА, въ коемъ выражаетъ, что возстаніе въ Царствѣ Польскомъ и безпорядки, коснувшись, къ несчастью, западныхъ и бѣлорусскихъ губерній, увлекли и нѣкоторыхъ изъ дворянъ Могилевской губерніи, но что большинство дворянъ всѣхъ исповѣданій, опечаленное глубоко этими событіями и несочувствуя имъ, осталось непоколебимо вѣрнымъ и преданнымъ ЕГО ВЕЛИЧЕСТВУ, что оно всегда сохраняло и сохранитъ эти священныя для него чувства и никогда имъ неизмѣнитъ и, заявляя убѣжденіе, что Могилевская губернія, населенная преимущественно жителями православнаго исповѣданія, составляетъ нераздѣльную часть могущественной Россіи и связана съ нею неразрывными узами,—дворянство смѣетъ всеподданнѣйше просить ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА считать ихъ неизмѣнно преданными вѣрноподданными ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА, готовыми всѣмъ жертвовать для блага общаго своего отечества и не лишать дворянства ЦАРСКАГО Своего довѣрія и милости.

Число дворянъ, подписавшихъ это письмо и уполномочившихъ губ. предводителя подписать оное, 2560. Подписи по губерніи продолжаются.

Всеподданнѣйшее письмо Могилевскаго дворянства препровождено г. главнымъ начальникомъ края къ г. министру внутреннихъ дѣлъ для представленія на Высочайшее ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА благовоззрѣніе.

Независимо отъ пожертвованій въ пользу пострадавшихъ отъ мятежа, о поступленіи которыхъ объявлено въ предыдущемъ номерѣ Вѣстника, прислана къ г. главному начальнику края, еще въ іюнѣ мѣсяцѣ, высокопреосвященнымъ Аѳанасіемъ, архіепископомъ Астраханскимъ и Енотаевскимъ *тысяча рублей*, съ тѣмъ, чтобы половина этой суммы выдана была тѣмъ изъ крестьянъ, безъ различія вѣроисповѣданія, которые за вѣрность свою ГОСУДАРЮ и Отечеству потерпѣли раззореніе отъ мятежниковъ, а другая тѣмъ изъ нихъ, которые, подвергая опасности собственную жизнь, содѣйствовали правительству къ возстановленію попранной мятежниками власти законовъ. Въ исполненіе такого желанія его высокопреосвященства, половина этой суммы, по распоряженію г. главнаго начальника края, выдана, по *пятидесяти рублей* на семейство 10 временно обязаннымъ крестьянамъ деревни Ловмянцы, Трокскаго уѣзда: Матвею Стефановичу, Ивану Татарунасу, Симону Татарунасу, Казиміру Безону, Станиславу Волковичу, Симону Гренда, Адаму Гренда, Адаму Ивановичу, Томашу Гресько и Казиміру Бегонису, коихъ строенія сожжены мятежниками, а изъ другой половины выданы пособія, *по сто рублей* двумъ тяжело раненымъ въ стычкахъ съ мятежниками крестьянамъ Биржанской волости, Поневѣжскаго уѣзда Андрею Науседу и Ушвальской волости, Динабургскаго уѣзда д. Горбачевки Борису Митрофанову, которымъ кромѣ того пожалованы его высокопревосходительствомъ серебряныя медали съ надписью „за храбрость“ на георгіевскихъ лентахъ; *двѣсти рублей*—семейству убитаго мятежниками крестьянина дер. Довлевъ, Бѣлостокскаго уѣзда Адама Лысенкевича, задержавшаго и доставившаго войску двухъ мятежниковъ, и *сто рублей* семейству тоже убитаго мятежниками крестьянина Брестскаго уѣзда Василія Свѣтюка, распоряжавшагося облавою въ Рудскихъ лѣсахъ во время поисковъ въ оныхъ войсками мятежниковъ.

— Исправляющій должность секретаря I отдѣленія канцеляріи генералъ-губернатора, коллежскій секретарь ГЛАДКІЙ, 18 октября, утвержденъ секретаремъ этой канцеляріи.

Постановленіями виленскаго губернскаго правленія зачислены на службу при Вил. губ. Прав.: отставной поручикъ ЕВЛАНОВЪ, губ. секр. ХАРИТОНОВЪ и секретарь петрозаводскаго уѣзднаго полицейскаго управленія, кол. секр. Михаилъ МОДЕСТОВЪ; оставшійся за штатомъ секретарь б. Виленской Ликвидаціонной комиссіи БУЙВИДЪ зачисленъ кандидатомъ на должность судебнаго слѣдователя по Виленскому уѣзду; кол. рег. МАЛИНОВСКІЙ перемѣщенъ изъ канцеляріи директора училищъ костромской губерніи въ штатъ губ. правленія.

С.-Петербургъ, 26 октября.

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, вчера, 25 октября, въ 11 часовъ утра, изволилъ выѣхать изъ Ливадіи для возвращенія въ столицу.

ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЫНЯ ИМПЕРАТРИЦА изволитъ выѣзжать изъ Ливадіи въ столицу, въ воскресенье, 27 октября.

Ихъ Императорскія Высочества Великій Князь Константинъ Николаевичъ и Великая Княгиня Александра Іосифовна, выѣзжаютъ изъ Ливадіи въ заграничное путешествіе, а Ихъ Императорскія Высочества Великій Князь Михаилъ Николаевичъ и Великая Княгиня Ольга Ѳеодоровна въ Тифлисъ.

(Рус. Инв. Н. 236)

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКОЕ ИЗВѢСТІЕ.

Варшава, 24-го октября.

Колонна изъ роты пѣхоты и 50 казаковъ Донскаго N. 45 полка, подъ начальствомъ маіора Томскаго полка Касаговскаго, высланная отъ отряда кн. Витгенштейна, разбила у Львувска конную шайку Сыревича въ 300 ч. У мятежниковъ много убитыхъ и раненыхъ; взято 2 въ плѣнъ; кромѣ того, отбито оружіе и нѣсколько лошадей.

(Рус. Инв. Н. 235)

О бланкетныхъ пошлинахъ съ русскихъ подданныхъ, возвращающихся изъ заграницы. Государственный совѣтъ, въ департаментѣ государственной экономіи, разсмотрѣвъ представленіе министра внутреннихъ дѣлъ, о взысканіи бланкетныхъ пошлинъ съ русскихъ подданныхъ, возвращающихся изъ за границы съ особыми видами, полученными изъ россійскихъ миссій и консульствъ, на основаніи выданнаго въ Имперіи общаго для нѣсколькихъ лицъ заграничнаго паспорта, *мнѣніемъ положилъ:* настоящее представленіе министра внутреннихъ дѣлъ утвердить и, въ слѣдствіе того, въ дополненіе 478 ст. XIV т. св. зак. уст. пасп. и ст. 1155 уст. там. св. зак. т. VI, изд. 1857 г., постановить слѣдующее:

TREŚĆ

Część Urzędowa.

WILNO.

D. 27 października Mohylewski cywilny gubernator rz. rad. stanu Beklemiszew przedstawił p. głównemu naczelnikowi kraju przybyłą do Wilna deputację od szlachty gubernji Mohylewskiéj, składającą się z gubernjalnego marszałka szlachty, szambelana dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, księcia Lubomirskiego i 18 szlachty.

Deputacja ta złożyła Jego Ekscellencji najpoddanniejszy list na Imię CESARZA JEGO MOŚCI, w którym oświadcza, że powstanie w Królestwie Polskiem i nieporządki, dotknąwszy na nieszczęście zachodnich i biało-russkich gubernij, pociągnęły i niektórych z szlachty gubernji Mohylewskiéj, lecz, że większość szlachty wszystkich wyznań, zasmucona głęboko temi wypadkami i nie współczując im, pozostała niezachwianie wierną i przychylną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, że ona zawsze przechowywała i przechowa te święte dla siebie uczucia i nigdy ich nie zdradzi, i wynurzając przekonanie, że gubernja Mohylewska, zaludniona głównie mieszkańcami wyznania prawosławnego, składa nierozdzielną część potężnéj Rossji i związana z nią nierozerwalnemi węzłami,—szlachta śmie najpoddaniéj prosić CESARZA JEGO MOŚCI, ażeby uważał ich za niezmiennie przychylnych i wiernych poddanych JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, gotowych nieść wszystko w ofierze dla dobra wspólnéj swéj ojczyzny, i nie pozbawiał szlachty Swego Cesarskiego zaufania i łaski.

Liczba szlachty, którzy podpisali ten list i upoważnili gubernjalnego marszałka do podpisania go, wynosi 2560. Podpisy w gubernji trwają.

Najpoddanniejszy list Mohylewskiéj szlachty przesłany został przez p. głównego naczelnika kraju do p. ministra spraw wewnętrznych dla przedstawienia do Najwyższéj CESARZA JEGO MOŚCI uwagi.

Niezależnie od ofiar dla zrujnowanych od powstania, o których ogłoszono było w poprzedzającym numerze Kurjera, przysłano do p. głównego naczelnika kraju, jeszcze w lipcu przez wysoce przewielebnego Atanazego arcybiskupa Astrachańskiego i Enotajewskiego tysiąc rubli, z tém, aby połowa téj summy wydana była dla tych z włościan bez różnicy wyznania, którzy za wierność swą CESARZOWI i ojczyznie zostali zrujnowani przez powstańców, a druga połowa dla tych z pomiędzy nich, którzy narażając na niebezpieczeństwo własne życie pomagali rządowi do przywrócenia sponiewieranéj przez powstańców mocy prawa. W wykonaniu takowego życzenia jego excellencji, połowa téj summy, z rozporządzenia p. głównego naczelnika kraju wydana została po pięćdziesiąt rubli, na rodziny 10 czasowo-obowiązkowych włościan wsi Łowmiańce trockiego powiatu: Maciejowi Stefanowiczowi, Janowi Tatarunasowi, Symonowi Tatarunasowi, Kazimierzowi Bezonowi, Stanisławowi Wołkowiczowi, Symonowi Grenda, Adamowi Grenda, Adamowi Iwanowiczowi, Tomaszowi Greśko, i Kazimierzowi Begonisowi, których budowle zostały spalone przez powstańców, a z drugiéj połowy wydano zapomogi po sto rubli dwóm ciężko rannym w potyczkach z powstańcami włościanom Birżańskiéj włości powiatu poniewieskiego Andrzejowi Nausedowi i Użwalskiéj włości, dynebur kiego powiatu wsi Horbaczewki Borysowi Mitrofanowi, którym oprócz tego, jego excellencja ofiarował srebrne medale z nadpisem „za waleczność“ na wstęgach Jerzego; dwieście rubli—rodzinie zabitego przez powstańców włościanina wsi Dowlow białostockiego powiatu Adama Łysienkiewicza, który zatrzymał i odstawił do wojska dwóch powstańców, i sto rubli rodzinie także zabitego przez powstańców włościanina, powiatu brzeskiego Bazylego Swietiuka, który rozporządzał się obławą w Rudzkich lasach w czasie poszukiwania tam przez wojska powstańców.

— Pełniący obowiązek sekretarza I wydziału w biurze jenerał gubernarora sekretarz kollegjalny Gładkij, 18 października, za twierdzony został sekretarzem tego biura.

— Przez postanowienia wileńskiego rządu gubernjalnego zostali zaliczeni na służbę przy tymże rządzie: dym. porucznik EWŁANOW i sekr. gub. CHARYTONOW; sekretarz Petrozawodzkiego zarządu powiatowego policji sekr. kol. Michał MODESTOW; Reg. kol. MALINOWSKI przeniesiony z kancellarji dyrektora szkół gubernji kostromskiéj; spadły z etatu sekretarz b. likwidacyjnéj komissji BUJWID zaliczony jako kandydat do obowiązku instruktora sądowego w powiecie wileńskim.

St. Petersburg, 26 października.

JEGO CESARSKA MOŚĆ NAJJAŚNIEJSZY PAN, wczoraj, 25-go października, o godz. 11-éj z rana, raczył wyjechać z Liwadji z powrótem do stolicy.

JEJ CESARSKA MOŚĆ NAJJAŚNIEJSZA PANI, raczy wyjechać z Liwadji do stolicy, w niedzielę, 27-go października.

Ich Cesarskie Wysokoście Wielki Książę Konstanty Mikołajewicz i Wielka Księżna Aleksandra Józefówna, wyjeżdżają z Liwadji w podróż za granicę, a Ich Cesarskie Wysokoście Wielki Książę Michał Mikołajewicz i Wielka Księżna Olga Teodorówna do Tyflisu.

(Inw. ross. N. 236)

WIADOMOŚĆ TELEGRAFICZNA.

Warszawa 24 października.

Kolumna z roty piechoty i 50 kozaków dońskiego N. 45 pułku pod dowództwem majora Tomskiego pułku Kasagowskiego wysłana z oddziału ks. Witgensztejna rozbiła koło Lwowska konną bandę Syrewicza z 300 ludzi. U powstańców bardzo wielu zabito i raniono, wzięto w niewolę 2; prócz tego odebrano broń i kilka koni.

NAJWYŻSZY ROZKAZ.

O poborach blankietowych od poddanych rossyjskich powracających z zagranicy. Rada Państwa w departamencie ekonomji, rozpatrzywszy przedstawienie ministra spraw wewnętrznych, o egzekwowaniu poborów blankietowych od poddanych rossyjskich, powracających z zagranicy z osobnemi pasportami, otrzymanemi od missij rossyjskich i konsulatów na mocy wydanego w Cesarstwie ogólnego dla kilku osób zagranicznego pasportu, zdaniem postanowiła: niniejsze przedstawienie ministra spraw wewnętrznych zatwierdzić i w skutek tego, w dopełnieniu 478 art. XIV t. zb. pr. ust. pasp. i art. 1155 ust. kom. zb. pr. t. VI wyd. 1857 r. postanowić co następuje.

ЖАКЪ НЕККЕРЪ.

(Род. въ Женевѣ, 30 сентября 1732 г.)

Семейство Неккера происходило изъ Германіи. Предназначенный къ занятію торговлей, онъ учился вести коммерческія дѣла сперва у одного женевскаго банкира, а потомъ былъ отправленъ въ Парижъ, гдѣ поступилъ въ банкирскій домъ Вернеса (Vernes). Заслуживъ довѣріе Вернеса, онъ въ 1772 года получилъ отъ него въ ссуду значительную сумму, съ которою и началъ вести дѣла на собственный счетъ. Онъ основалъ въ компаніи съ Гелюссонами банкирскій домъ, сдѣлавшійся черезъ нѣсколько лѣтъ первымъ во Франціи. Сорока лѣтъ Неккеръ составилъ себѣ состояніе; затѣмъ честолюбіе его обратилось къ болѣе возвышеннымъ предметамъ. Онъ написалъ „похвальное слово Кольберу“, увѣнчанное французской академіей и былъ назначенъ представителемъ женевской республики при французскомъ дворѣ. Въ 1775 году онъ издалъ свое плачевно-знаменитое сочиненіе „О законодательствѣ и хлѣбной торговлѣ.“ Книга эта, въ которой Неккеръ съ жаромъ противупоставлялъ старые практическіе опыты администраціи—либеральному ученію Тюрго и экономистовъ, доставили ему большую репутацію. Въ 1776 году Морепа предложилъ опредѣлить Неккера директоромъ казначейства въ помощь генералъ-контролеру Табуро. Предложеніе Морепа принято королемъ и такимъ образомъ Неккеръ выступилъ на поприще дѣлъ общественныхъ. Въ слѣдующемъ году онъ сдѣлался генералъ-контролеромъ финансовъ. Управленіе его, продолжавшееся до 1781 года, было ознаменовано разными преобразованіями, описанными имъ въ своемъ знаменитомъ Compte rendu.

Хотя въ преобразованіяхъ, сдѣланныхъ Неккеромъ не было ничего радикальнаго, тѣмъ не менѣе они возбудили живую противъ него оппозицію. Въ 1781 году онъ вынужденъ былъ подать въ отставку вслѣдствіе уловокъ, употребленныхъ его противниками, чтобъ лишить его довѣрія короля. На отставку его смотрѣли, какъ на общественное бѣдствіе, и многіе государи предлагали ему управленіе своими финансами; Неккеръ отказался и написалъ въ это время свое „разсужденіе объ управленіи финансами.“ Никогда еще книга о финансовыхъ предметахъ не имѣла столь популярнаго успѣха; въ короткое время ее распродано 80 т. экземпляровъ.—Между тѣмъ возрастающая недостаточность казенныхъ доходовъ ускоряла революціонный кризисъ. Ни Колоннъ, ни архіепископъ де Бріеннъ не были способны возстановить равновѣсіе между доходами и расходами монархіи. Опять прибѣгнули къ Неккеру; его участіе въ дѣлахъ возродило довѣріе, по крайней мѣрѣ, хоть на мгновеніе; къ несчастію, въ жестокую зиму 1789 года Неккеръ возымѣлъ пагубную мысль принять участіе въ снабженіи продовольствіемъ народа, согласно съ правилами, изложенными имъ въ сочиненіи „О законодательствѣ и хлѣбной торговлѣ.“ По свидѣтельству Артура Юнга одно это несчастное вмѣшательство произвело ужасный голодъ, такъ много содѣйствовавшій къ распространенію духа мятежа и безначалія. Не смотря на то популярность Неккера не исчезла и вступленіе его 5 мая 1789 года въ залу генеральныхъ штатовъ было привѣтствовано почти единодушными рукоплесканіями. Отказавшись присутствовать въ королевскомъ засѣданіи 23 іюня, Неккеръ впалъ въ немилость и 11-го іюля получилъ приказаніе удалиться изъ королевства. Онъ уѣхалъ въ Базель. Едва разнеслась вѣсть о его высылкѣ, какъ возстаніе разразилась въ Парижѣ; три дня спустя была взята Бастилія. Король поспѣшилъ призвать Неккера обратно; возвращеніе его было рядомъ овацій. Однако характеръ Неккера былъ слишкомъ нерѣшителенъ и убѣжденія его слишкомъ не тверды, для того чтобъ вліяніе его могло сохраниться въ этихъ затруднительныхъ обстоятельствахъ. Желая примирить всѣ партіи, онъ лишь раздражалъ ихъ. Получивъ отвращеніе къ дѣламъ, вышелъ къ отставку въ сентябрѣ 1790 г. Онъ удалился въ Швейцарію и во время своей поѣздки терпѣлъ грубости и оскорбленія отъ того самаго народа, который недавно сопровождалъ его съ тріумфомъ. Въ 1791 году онъ издалъ въ уединеніи своемъ, въ Коппетѣ, оправданіе своихъ дѣйствій во время своего министерства подъ заглавіемъ: „Объ управленіи Неккера, написанное имъ самимъ.“ Въ ноябрѣ 1792 года онъ выступилъ на защиту Лудовика XVI и написалъ съ этой цѣлью „Размышленія, предложенныя французскому народу.“ Эта защита повела къ внесенію его въ списокъ эмигрантовъ и къ конфискаціи его имущества, включая и сумму въ 2 мил., внесенную имъ въ казну, въ обезпеченіе исправнаго снабженія продовольствіемъ Парижа. Сумма эта была возвращена его семейству уже послѣ 1815 г. Въ 1796 году онъ издалъ еще сочиненіе, въ 4 томахъ, подъ заглавіемъ: „О французской революціи“; въ 1800—„Курсъ духовной морали“; въ 1802— свои „послѣдніе взгляды на политику и финансы,“ въ которыхъ онъ раскрывалъ честолюбивыя намѣренія перваго консула. Въ 1794 г. Неккеръ лишился своей жены, весьма достойной женщины, а десять лѣтъ спустя, 9 апрѣля 1804 года скончался самъ.

Неблагоразумные возгласы противъ собственности доставили Неккеру полное расположеніе соціалистскихъ писателей. Сочиненіе его „О законодательствѣ и хлѣбной торговлѣ“ есть не что иное, какъ длинная рѣчь противъ права собственности. Этому праву, приводимому экономистами въ пользу свободы хлѣбной торговли, Неккеръ противупоставлялъ, по мнѣнію своему, въ интересахъ народа,—„*право человѣчества*“. Имѣя передъ глазами бѣдствія, причиняемыя низшимъ классамъ привилегіями, соединенными съ поземельной собственностью, онъ приписывалъ злоупотребленіе привилегіями самому праву собственности. Онъ не вѣрилъ, какъ Кене, что общество управляется естественными законами, по свойству своему клонящимися къ благу и думалъ, что бѣдствія, являющіяся вслѣдствіе привилегированной собственности—могутъ быть присущи и собственности свободной. Вслѣдствіе того онъ требовалъ вмѣшательства общественной власти, чтобъ дать перевѣсъ „праву человѣчества“ надъ правомъ собственности. Понятно, какое впечатлѣніе должна была произвести эта книга, написанная человѣкомъ, считавшимся за одареннаго практическими свѣдѣніями,—въ то время, когда раздраженные злоупотребленіями привилегированной собственности, умы, въ силу неизбѣжнаго противодѣйствія, дошли уже до предѣловъ коммунизма. Успѣхъ этой книги былъ огроменъ; ее вышло сряду болѣе 20 изданій. Революціонное движеніе, возникшее четырнадцатью годами позже, дало случай приложить къ практикѣ, изложенныя въ ней правила.

Сочиненіе Неккера, „Объ администраціи финансовъ Франціи“ задумано въ томъ же духѣ, какъ и предъидущее. Но за то въ немъ есть полезныя указанія на экономическія и финансовыя учрежденія, существовавшія во Франціи до революціи. Не смотря на нѣкоторые недостатки, сочиненіе это остается лучшею рекомендаціею автора въ дѣлѣ науки.

(Промышленность).

„Если русскимъ подданнымъ, выѣхавшимъ изъ Россіи за границу по одному, общему для нѣсколькихъ лицъ, паспорту, впослѣдствіи, во время уже пребыванія за границею, встрѣтится надобность взять для каждаго или для нѣкоторыхъ изъ нихъ, отдѣльные, на дальнѣйшее путешествіе, виды, то они могутъ получать сіи послѣдніе отъ россійскихъ, въ чужихъ краяхъ, миссій и консульствъ, на срокъ, въ общемъ паспортѣ опредѣленный, съ надписью на каждомъ вновь выдаваемомъ видѣ, что слѣдующія за оный, по 478-й ст. уст. о пасп. т. XIV св. зак., бланкетныя, считая со дня выдачи послѣдняго вида, пошлины должны быть уплачены въ пограничныхъ таможняхъ при возвращеніи предъявителей въ Имперію; при чемъ выданный въ Имперіи заграничный паспортъ отбирается отъ тѣхъ лицъ и отсылается къ выдавшему его начальнику губерніи, съ увѣдомленіемъ, кто именно получилъ отдѣльные, на основаніи означеннаго общаго паспорта, виды. Пограничныя же таможни, въ случаѣ если возвращающіеся изъ-заграницы съ подобными видами отзовутся неимѣніемъ наличныхъ денегъ для уплаты паспортныхъ пошлинъ, обязаны отбирать отъ нихъ подписки въ платежѣ сихъ пошлинъ, по прибытіи на мѣста жительства и, по отсылкѣ таковыхъ подписокъ къ мѣстнымъ губернаторамъ, увѣдомлять о семъ, въ то же время, комитетъ о раненыхъ, для наблюденія за правильнымъ поступленіемъ денегъ.

Таковое мнѣніе государственнаго совѣта, ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить, 16-го сентября 1863 года. (Р. Ин. N. 233)

— Высочайшее повелѣніе, объявленное правительствующему сенату военнымъ министромъ.

Сентября 25. Уволенный отъ службы изъ 7-го флотскаго экипажа, мичманъ Иванъ Ивановъ Тулубьевъ, происходящій изъ дворянъ тверской губерніи, по Высочайшей конфирмаціи, послѣдовавшей 9 февраля 1860 года, на заключеніи морскаго генералъ-аудиторіата, за преступленіе, разжалованъ въ рядовые, съ лишеніемъ дворянскаго достоинства, и зачисленъ въ нарвскій пѣхотный полкъ.

Нынѣ ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, во вниманіе къ засвидѣтельствованію командующаго войсками Виленскаго военнаго округа объ отличіи Тулубьева въ дѣлѣ съ польскими мятежниками, при чемъ онъ былъ раненъ, Всемилостивѣйше повелѣть соизволилъ: произвесть *Тулубьева* въ прапорщики и возвратить ему потерянное по суду дворянское достоинство. (Р. Инв. N. 233)

Въ помѣщенномъ въ 248 N. оффиціальной газеты царства Польскаго приказѣ по гражданскому вѣдомству, между прочимъ значится:

„Удалены отъ службы за самовольное оставленіе своихъ служебныхъ обязанностей: канцелярскій чиновникъ правительственной коммисіи финансовъ Ержикевичъ, начальникъ контроля въ Сувалкахъ Бабскій, адъюнктъ архива правительственной коммисіи финансовъ Орловскій, дозорца варшавскаго консумціоннаго управленія Слупецкій, помощникъ контролера высшей счетной палаты Мильковскій."

Въ той же газетѣ варшавскій оберъ-полиціймейстеръ объявляетъ: „По распоряженію высшей власти, съ 18 (30) октября: кофейни, питейные дома, пивныя лавки, лавки съ газовыми напитками и находящіеся при всѣхъ этихъ заведеніяхъ буфеты и трактиры, а также отдѣльныя харчевни могутъ быть открываемы не ранѣе 7 часовъ утра и должны быть закрываемы не позже 6 часовъ вечера."

Къ той же газетѣ приложена вѣдомость заставнымъ листамъ и купонамъ земскаго кредитнаго общества, владѣльцы коихъ подали объявленіе о пріостановленіи уплаты по нимъ, требуя взамѣнъ ихъ выдачи новыхъ (дубликатовъ).

На вѣдомости этой помѣщено объявленіе главнаго управленія земскаго кредитнаго общества въ царствѣ Польскомъ, въ коемъ сказано, что поименованные заставные листы и купоны заявлены владѣльцами ихъ—правительственною коммисіею финансовъ и разными частными лицами—уничтоженными, потерянными или украденными. Затѣмъ управленіе предупреждаетъ, что каждый, у кого бы нашелся листъ или купонъ изъ показанныхъ въ вѣдомости, долженъ въ теченія года со дня настоящей публикаціи предъявить оный въ управленіе; въ противномъ случаѣ, по истеченіи этого срока, такіе листы и купоны будутъ признаны не дѣйствительными, и вмѣсто ихъ будутъ выданы владѣльцамъ—новые. Если бы предъявитель подобнаго листа или купона оспаривалъ право собственности на него лица отыскивающаго, въ такомъ случаѣ управленіе задержитъ листъ или купонъ, выдастъ предъявителю свидѣтельство объ удержаніи, а отыскивающему пошлетъ извѣщеніе объ этомъ чрезъ судебнаго пристава. Чрезъ 6 мѣсяцевъ владѣлецъ долженъ представить въ управленіе удостовѣреніе въ начатіи судебнаго иска, а черезъ 3 года, если дѣло производилось гражданскимъ порядкомъ, черезъ 5—если дѣло разсматривалось въ уголовномъ судѣ—судебный приговоръ. Въ судахъ подобныя дѣла будутъ рѣшаться не въ очередь.

Вѣдомость листамъ и купонамъ состоитъ, кромѣ заглавнаго листа, на другой страницѣ коего напечатано вышеприведенное объявленіе управленія кредитнаго общества, изъ 16 страницъ; на каждой строницѣ, сверху, выдавлена печать управленія. Управленіе предупреждаетъ, что только вѣдомости съ этими признаками слѣдуетъ считать дѣйствительными. (Р. И. N. 233)

ЧАСТЬ НЕОФФИЦІАЛЬНАЯ.

ВИЛЬНО.

Жительствовавшій въ г. Верхнеднепровскѣ, Екатеринославской губерніи, уволенный въ 1861 г. отъ службы, за ранами, изъ прапорщиковъ Московскаго Гренадерскаго Великаго Герцога Фридриха Мекленбургскаго полка, подпоручикомъ, *Четвериковъ*, прислалъ г. военному министру прошеніе, выражая, по случаю настоящихъ обстоятельствъ, безпредѣльную преданность престолу и отечеству и желая, не на словахъ, а на дѣлѣ доказать свое усердіе и ревность, просилъ дозволить ему поступить по Виленскому военному округу—*волонтеромъ*, но не быть опредѣленнымъ на дѣйствительную службу, ибо по свойству своего характера и способностямъ, желаетъ дѣйствовать какъ партизанъ. Причемъ онъ присовокупилъ, что ежели заявляемое усердіе не будетъ признано достойнымъ всеподданнѣйшаго доклада и не изыщется средствъ на выдачу ему денегъ на проѣздъ, то онъ отправится пѣшкомъ къ мѣсту военныхъ дѣйствій, такъ какъ никакія препятствія не могутъ отклонить его отъ предпринятаго имъ намѣренія и онъ убѣжденъ, что ни одинъ изъ начальниковъ не откажетъ ему въ 3 фунтахъ хлѣба. Къ этому прошенію подпоручика Четверикова приложена была подписка въ томъ, что если разрѣшено ему будетъ поступить волонтеромъ въ дѣйствующія войска, то онъ не оставитъ волонтерства впредь до окончанія мятежа, или пока увѣчья и тяжкія раны не лишатъ его возможности владѣть оружіемъ, и что онъ совершенно отказывается отъ наградъ, къ которымъ могъ бы быть удостоенъ за военныя заслуги.

О таковомъ патріотическомъ заявленіи подпоручика Четверикова, военный министръ всеподданнѣйше довелъ до свѣдѣнія ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА и ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО, соизволивъ на исполненіе желанія его, Высочайше повелѣлъ выдать ему пособіе на прогоны и путевыя издержки.

Зрѣло обдумавъ свое предпріятіе и почерпая въ любви къ отечеству и самоотверженіи свою силу, г. Четвериковъ разстался съ женою, которая пошла въ гувернантки, прибылъ въ Вильно, и получивъ здѣсь отличное вооруженіе изъ числа отбитаго у мятежниковъ, по распоряженію г. главнаго начальника края отправленъ въ Поневѣжскій отрядъ Г. Л. Ганецкаго, гдѣ будетъ дѣйствовать, какъ партизанъ, для чего же и дано ему разрѣшеніе выбрать себѣ нѣсколько такихъ товарищей изъ охотниковъ.

Поступокъ этотъ можетъ служить доказательствомъ горячаго участія, съ которымъ въ отдаленныхъ концахъ Россіи слѣдятъ за происходящими здѣсь событіями и готовности жертвовать всѣмъ для защиты святаго дѣла.

Парижъ, 5-го ноября.

Открытіе сессіи законодательнаго корпуса. Императоръ, въ рѣчи, которую онъ произнесъ сегодня въ торжественномъ засѣданіи при открытіи сессіи законодательнаго корпуса, сказалъ между прочимъ слѣдующее:

„Въ документахъ, которые вамъ будутъ сообщены, вы увидите, что если наши надежды не осуществились вполнѣ, то доходы постоянно увеличивались, и что, безъ чрезвычайныхъ источниковъ, мы не устрашились издержекъ, причиненныхъ войною въ Мексикѣ и Кохинхинѣ. Конечно благоденствіе нашей страны возрастало бы быстрѣе, еслибы политическія предубѣжденія не нарушали его. Но въ жизни народовъ случаются происшествія непредвидимыя, неизбѣжныя, на которыя должно взирать безъ боязни и переносить съ твердостію."

„Таковы: американская война, вынужденное занятіе Мексики и Кохинхины, возстаніе въ Польшѣ.

„Дальнія экспедиціи, предметъ столькихъ нареканій, не были исполненіемъ прежде задуманнаго плана; сила обстоятельствъ вызвала ихъ, и однакожъ о нихъ не должно сожалѣть. Какъ, въ самомъ дѣлѣ, развивать нашу внѣшнюю торговлю, если мы, съ одной стороны, откажемся отъ всякаго вліянія въ Америкѣ, а съ другой, въ виду обширныхъ территорій, занятыхъ англичанами, испанцами и голландцами, Франція одна останется безъ владѣній въ моряхъ азіатскихъ?"

„Въ Мексикѣ, послѣ неожиданнаго сопротивленія, которое преодолѣно мужествомъ нашихъ солдатъ и матросовъ, мы приняты освободителями. Наши усилія не останутся безплодными и мы будемъ щедро вознаграждены за наши жертвы, когда участь этой страны, которая намъ будетъ обязана своимъ возрожденіемъ, ввѣрена будетъ государю, своими познаніями и качествами достойному столь высокаго призванія.

„Польскій вопросъ требуетъ большаго развитія. Когда вспыхнуло возстаніе въ Польшѣ, правительства Россіи и Франціи были въ самыхъ хорошихъ отношеніяхъ. Со времени послѣдняго мира, оба эти правительства были согласны по всѣмъ великимъ европейскимъ вопросомъ,—и я неколеблясь объявляю, что въ продолженіе италіянской войны, какъ и при присоединеніи графства Ниццы и Савоіи, ИМПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ оказалъ мнѣ поддержку самую искреннюю и самую сердечную. Это доброе согласіе требовало снисхожденія; и надо было считать польское дѣло очень популярнымъ во Франціи, чтобы неколеблясь компрометировать одинъ изъ первыхъ союзовъ на материкѣ, и возвысить голосъ въ пользу народа Польскаго.

„Однакожъ, этотъ вопросъ касался самыхъ важныхъ интересовъ Европы и не могъ быть разсматриваемъ одною Франціею. Польское возстаніе, которому его продолжительность сообщала характеръ національный, пробудило повсюду симпатіи и цѣлію дипломаціи было привлечь къ этому дѣлу какъ можно болѣе сочувствія, чтобы возложить на Россію всю тяжесть общественнаго мнѣнія Европы. Это почти единодушное стеченіе желаній казалось намъ самымъ приличнымъ способомъ для убѣжденія с.-петербургскаго кабинета.—Къ сожалѣнію, на наши безкорыстные совѣты смотрѣли, какъ на застращиваніе, и предложенія Англіи, Австріи и Франціи, вмѣсто того, чтобы остановить борьбу, только усилили ее. Итакъ, что же остается дѣлать? Принуждены-ли мы выбирать одно изъ двухъ: войну или молчаніе? Нѣтъ; не будемъ прибѣгать къ оружію и не будемъ молчать, намъ остается еще одно средство: представить польское дѣло на судъ Европы. Россія уже объявила, что конференціи, на которыхъ были бы разсматриваемы всѣ вопросы, волнующіе Европу, неоскорбятъ ни въ чемъ ея достоинства. Примемъ актъ этого объявленія; пусть оно служитъ намъ къ потушенію всѣхъ броженій раздора, готовыхъ вспыхнуть со всѣхъ сторонъ, и пусть изъ самаго затруднительнаго положенія Европы, произведеннаго столькими разрушительными началами, возникнетъ новая эра порядка и умиротворенія.

„Развѣ не пришло время перестроить на новыхъ основаніяхъ зданіе, подрытое временемъ и разрушенное по частямъ революціями? Развѣ не предстоитъ необходимость признавать новыми конвенціями то, что совершилось непреложно, и общимъ согласіемъ исполнить то, чего требуетъ всеобщій миръ? Трактаты 1815 года перестали существовать почти повсюду. Они были нарушены въ Греціи, въ Бельгіи, во Франціи, въ Италіи, какъ и на Дунаѣ. Въ Германіи дѣло идетъ о перемѣнѣ ихъ; Англія великодушно измѣнила ихъ, уступивъ Іоническія острова. Что же можетъ быть болѣе законно и разумно, какъ пригласить державы разномыслящія предъ верховное судилище? Рѣшимся же замѣнить больное и ненадежное состояніе положеніемъ твердымъ и правильнымъ, хотя бы оно стоила жертвъ. Соединимся безъ предвзятой системы, безъ исключительнаго честолюбія, одушевленные одною мыслію возстановить порядокъ вещей, основанный отнынѣ на пользѣ, хорошо понятой государями и народами, Этотъ вызовъ, смѣю думать, будетъ услышанъ всѣми. Отказъ заставилъ бы предполагать тайные замыслы, которые боятся свѣта. Но, еслибы даже предложеніе это небыло единодушно принято, оно имѣло бы ту огромную выгоду, что возвѣстило бы Европѣ, гдѣ есть опасность и гдѣ спасеніе. Открыты два пути: одинъ ведетъ къ прогрессу посредствомъ соглашенія и мира, другой рано или поздно, приведетъ неизбѣжно къ войнѣ чрезъ упорство къ поддержанію

„Jeżeli poddani rossyjscy, którzy wyjechali z Rossji za granicę, za jednym ogólnym dla kilku osób pasportem, późniéj, już w czasie bytności za granicą będą potrzebowali wziąć dla każdego lub dla niektórych z nich oddzielne dla dalszéj podróży pasporta, to oni mogą otrzymać takowe od rossyjskich, w obcych krajach znajdujących się missij i konsulatów, na termin, w ogólnym pasporcie oznaczony, z nadpisem na każdym nowo-wydawanym pasporcie, iż należne za takowe wedle 478 art. ust. o pasp. t. XIV zb. pr. blankietowe, licząc od dnia wydania ostatniego pasportu pobory, powinny być opłacone w nadgranicznych komorach, przy powrócie okazicielów do Cesarstwa; przyczém, wydany w Cesarstwie zagraniczny pasport odbiera się od tych osób i odsyła się do naczelnika gubernji, który takowy wydał, z zawiadomieniem, kto mianowicie otrzymał oddzielne pasporta na mocy rzeczonego ogólnego. Nadgraniczne zaś komory, w razie, jeśli powracający z zagranicy z podobnemi pasportami wymawiać się będą nieposiadaniem pieniędzy gotowych, dla opłaty poborów pasportowych, powinny brać od nich rewersa, że opłacą takowy pobor po przybyciu na miejsce zamieszkania i po odesłaniu takowych rewersów do miejscowych gubernatorów, zawiadamiać o tém jednocześnie komitet o rannych, dla przestrzegania akuratnego wpływu pieniędzy.

Takowe zdanie rady państwa JEGO CESARSKA MOŚĆ N a j w y ż é j zatwierdzić raczył i wykonać rozkazał, 16 września 1863 roku. (Inw. ross.)

— Najwyższy rozkaz, ogłoszony senatowi rządzącemu *przez ministra wojny.*

25 W r z e ś n i a. Uwolniony ze służby z 7 ekipażu floty, miczman Jan syn Jana Tułubjew dworzanin gubernji Twerskiéj, z N a j w y ż s z é j konfirmacji, nastałéj 9 lutego 1860 roku na decyzję morskiego jeneralnego audytorjatu, za przestępstwo pozbawiony był rangi, szlachectwa i zaliczony do narwskiego pieszego pułku.

O b e c n i e CESARZ JEGO MOŚĆ ze względu na zaświadczenie dowodzącego wojskami wileńskiego okręgu wojennego o odznaczeniu się Tułubjewa w potyczce z polskimi powstańcami, przy czém on otrzymał ranę, N a j m i ł o ś c i w i é j rozkazać raczył: mianować TUŁUBJEWA chorążym i powrócić mu utraconą w skutek sądu godność szlachecką. (Inw. ross.)

W podanym w 248 N. D z i e n n i k a P o w s z e c h n e g o rozkazie do zarządu cywilnego Królestwa Polskiego między innemi wydrukowano: „Uwolnieni ze służby za samowolne opuszczenie obowiązków służbowych: biuralista komissji rządowéj przychodów i skarbu Jerzykiewicz, naczelnik kontroli w Suwałkach Babski, adjunkt archiwum komissji rządowéj skarbu Orłowski, dozórca warszawskiego zarządu konsumpcyjnego Słupecki, pomocnik kontrolera najwyższéj izby obrachunkowéj Miłkowski."

W téjże gazecie warszawski oberpolicmejster ogłasza: „Z rozkazu władzy wyższej, od dnia 18 (30) bieżącego miesiąca października kawiarnie, sklepy z napojami gazowemi, szynki wódczane, piwne, tak zwane bawarje i mieszczące się przy podobnych zakładach bufety czyli traktjernie, oraz oddzielne garkuchnie, mogą być otwierane nie wcześniej jak o godzinie 7-méj rano, zamykane zaś być mają o godzinie 6-tej wieczorem.

Tamże znajduje się wiadomość listów zastawnych i kuponów Kredytowego ziemskiego towarzystwa, których posiadacze podali ogłoszenie o wstrzymaniu opłaty takowych, wymagając w zamian takowych wydania nowych (duplikatów).

Na wiadomości téj wydrukowano ogłoszenie głównego zarządu Kredytowego ziemskiego towarzystwa w Królestwie Polskiém, gdzie powiedziano, że poszczególnione listy zastawne i kupony podane zostały przez posiadaczy ich—przez komissję rządową skarbu oraz przez inne osoby prywatne—jako zniszczone, stracone lub skradzione. Następnie zarząd uprzedza, iż każdy u kogoby się znalazł list lub kupon ze wskazanych w wiadomości, powinien w ciągu roku od dnia teraźniejszéj publikacji okazać takowy w zarządzie; w przeciwnym zaś razie po upływie tego terminu, listy takie i kupony będą uznane za nierzeczywiste i zamiast onych wydane będą właścicielom nowe. Jeśliby okaziciel podobnego listu zaprzeczał prawa własności na ony osobie poszukującéj, w takim razie zarząd zatrzyma list lub kupon, wyda okazicielowi świadectwo o zatrzymaniu, a poszukującemu poszle zawiadomienie o tém przez sądowego assesora. Po sześciu miesiącach posiadacz powinien przedstawić do zarządu zapewnienie o rozpoczęciu śledztwa sądowego, a we 3 lata, jeżeli sprawa toczyła się na drodze cywilnéj, w 5 lat—jeśli sprawa rozpatrywana była w sądzie kryminalnym—wyrok sądowy. W sądach sprawy podobne będą się rozstrzygały nie w porządku.

Wykaz listów i kuponów składa się prócz listu tytułowego, na drugiéj stronicy którego wydrukowano wyżéj rzeczone ogłoszenie zarządu kredytowego towarzystwa, z 16 stronic; na każdéj stronicy z góry wyciśnięta jest pieczęć zarządu. Zarząd uprzedza, iż tylko wykazy z temi oznakami należy uważać za rzeczywiste.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

WILNO.

Zamieszkały w m. Werchniednieprowsku, gubernji Ekaterynosławskiéj, uwolniony w 1861 roku od służby, w skutek ran, chorąży moskiewskiego grenadjerskiego wielkiego księcia Fryderyka Meklemburgskiego półku, a w dymissji podporucznik C z e t w i e r y k o w, przysłał do p. ministra wojny prośbę, wypowiadając z powodu obecnych okoliczności, nieograniczoną przychylność tronowi i ojczyznie i życząc, nie w słowach, lecz czynami dowieść gorliwości i żarliwości prosił, aby mu pozwolić wstąpić w wileńskim okręgu wojennym—o c h o t n i k i e m, lecz niebyć mianowanym na rzeczywistą służbę, gdyż podług charakteru swego i zdolności życzy działać jako partyzant. Przyczém dodaje, iż jeśli wyrażona jego gorliwość niebędzie uznana godną najpoddanniejszego referatu i nieznajdzie się środków na wydanie mu pieniędzy dla przejazdu, wtedy on pójdzie piechotą do miejsca działań wojennych, ponieważ żadne przeszkody niemogą jego odwrócić od przedsięwziętego zamiaru i on jest przekonanym, że żaden z naczelników nie odmówi mu 3 funtów chleba. Do téj prośby Czetwierykowa dołączone było zobowiązanie się piśmienne w tém, iż jeśli dozwolono mu będzie wstąpić ochotnikiem do działających wojsk, to on nieopuści wolonterstwa aż do ukończenia powstania, albo dopóki ciężkie rany i kalectwo pozbawią go możności władania orężem i że on zupełnie zrzeka się nagród, jakiemi mógł by być zaszczyconym za wojenne zasługi.

O takowéj patrjotycznéj deklaracji podporucznika Czetwierykowa, minister wojny najpoddanéj przełożył CESARZOWI JEGO MOŚCI, i NAJJAŚNIEJSZY PAN zezwoliwszy na wypełnienie życzenia jego, Najwyżéj rozkazał wydać mu zapomogę na przejazd i wydatki podróżne.

Po dojrzałem rozważeniu swego przedsięwzięcia, i czerpiąc w miłości ku ojczyznie i zaparciu się, swoją moc, p. Czetwierykow rozstał się z żoną, która przyjęła obowiązek guwernantki, przybył do Wilna i otrzymawszy tu prześliczne uzbrojenie z liczby odbitego u powstańców, z rozporządzenia p. głównego naczelnika kraju wysławy do poniewieskiego oddziału jenerała Ganeckiego, gdzie będzie działać jako partyzant, skutkiem czego dano mu zezwolenie wybrać kilku takichże towarzyszy z ochotników.

Postępek ten może służyć dowodem gorącego udziału, z jakim w oddalonym krańcach Rossji śledzą za odbywającemi się tu wypadkami—i gotowości poświęcić wszystko dla obrony świętéj sprawy.

P a r y ż, 5 listopada.

O t w a r c i e P a r l a m e n t u M o w a c e s a r s k a. Cesarz w mowie wyrzeczonéj dziś na uroczystem otwarciu posiedzeń prawodawczych, powiedział między innemi co następuje:

„Z dokumentów, które wam będą udzielone ujrzycie, że jeśli nadzieje nasze nie ziściły się zupełnie, dochody jednak ciągle wzrastały, i że, bez nadzwyczajnych zasobów podołaliśmy wszystkim rozchodom spowodowanym przez wojnę w Meksyku i Kochinchinie. Pomyślność naszego kraju wzięłaby polot nierównie bystrzejszy, gdyby zadumy polityczne jéj nie zmąciły. Ale w życiu narodów, wynurzają się wypadki nieprzewidziane, nieuchronne, na które też narody patrzyć powinny bez trwogi i znosić je bez słabości.

„Do tego rzędu należą: wojna amerykańska, konieczne zajęcie Meksyku i Kochinchiny, oraz powstanie Polski.

„Odległe wyprawy, przedmiot tylu nagan, nie były spełnieniem obmyślanego planu; sprowadziła je siła rzeczy, a jednak żałować ich nie należy. Bo rzeczywiście, w jaki sposób da się rozwinąć nasz handel zewnętrzny, jeżeli z jednéj strony zaniechamy wszelkiego wpływu na Amerykę, i jeżeli z drugiéj, wobec rozległych lądów posiadanych przez Anglików, Hiszpanów i Hollendrów, jedna Francja tylko pozostałaby bez własności na morzach azjatyckich?

„Po niespodzianym oporze, pokonanym przez męstwo naszych żołnierzy i majtków, zostaliśmy przyjęci w Meksyku jak oswobodziciele. Usiłowania nasze nie były płonne, a poświęcenie hojnie będzie wynagrodzone, kiedy dola tego kraju, który nam zawdzięczy swoje odrodzenie, wręczoną zostanie panującemu, którego światło i przymioty czynią godnym tak szlachetnego posłannictwa.

„Sprawa polska wymaga obszerniejszego wytłómaczenia. Kiedy powstanie Polski wybuchnęło, rządy rossyjski i francuzki znajdowały się w najlepszych stosunkach.

„Od zawarcia pokoju były one zgodne w wielkich zadaniach europejskich, i nie waham się oświadczyć, że tak pod czas wojny włoskiéj, jak podczas przyłączenia hrabstwa nizzańskiego i Sabaudji CESARZ ALEKSANDER użyczył mi najszczersze i najserdeczniejsze wsparcie. Ta zgoda wymagała oględności i powinienem był wierzyć, że sprawa polska była nader popularną we Francji, abym niewahał się narazić jednego z piérwszych przymierzy lądowych i podnieść głos za narodem Polskim.

„Nie mniej atoli, to zadanie dotykało najważniejszych potrzeb Europy i nie mogło być odrębnie tylko przez jednę Francję toczone. Powstanie polskie, na którem jego trwałość wycisnęła znamię narodowe, obudzało wszędzie współczucie i celem dyplomacji było ściągnąć do tej sprawy, najwięcéj, o ile można było, przystąpień, aby wpłynąć na Rossję całą przewagą mniemania Europy. Zdawało się nam, że ten zbieg jednomyślnych prawie życzeń, był najwłaściwszym środkiem do zmiany przekonań gabinetu Petersburgskiego.

„Na nieszczęście, nasze bezstronne rady wytłómaczono jak chęć zastraszenia, a postępki Anglji, Austrji i Francji, zamiast wstrzymania walki, jeszcze ją bardziej zajątrzyły.

„Cóż czynić pozostaje? Czyż doszliśmy do jedynego wyboru między wojną a milczeniem? Nie; nierzucając się do broni i nie milcząc, pozostał dla nas jeszcze środek, poddać sprawę polską sądowi europejskiemu. Rossja już oświadczyła, że konferencje, w których wszystkie inne zadania miotające Europą byłyby roztrząsane, w niczém nie ubliżą jej godności. Zapiszmy to oświadczenie. Niech nam posłuży do ugaszenia raz na zawsze podniet niezgody, gotowych ze wszystkich stron wybuchnąć i niech z tej samej choroby, nurtującej Europę tylu pierwiastkami rozprzężenia, wypłynie nowa era porządku i ukojenia.

„Czyż nienadeszła chwila odbudowania, na nowych podstawach, gmachu przez czas podkopanego iktóry rewolucje, część po części niszczyły? Czyż nie jest naglącem uznanie, przez nowe umowy, tego, co spełniło się nieodzownie i wykonanie za wspólną zgodą tego, czego pokój świata wymaga? Traktaty 1815 przestały niemal wszędzie istnieć.

„Złamano je w Grecji, w Belgji, we Francji, we Włoszech i nad Dunajem. Niemcy dążą do ich zmiany; Anglja wspaniałomyślnie sprostowała je przez ustępstwo wysp jońskich. Cóż więc prawowitszego i rozsądniejszego nad wezwanie państw niezgodnych, przed najwyższe rozjemstwo?

„Miejmy odwagę stan chorobliwy i niepewny zastąpić położeniem stałem i prawidłowém, choćby kosztem poświęceń.

„Zjednoczmy się, bez systematu z góry powziętego, bez dumy wyłącznej, natchnieni jedyną myślą ustalenia porządku rzeczy opartego na przyszłość na należycie pojętém dobru panujących i ludów. Miło mi wierzyć, że to wezwanie będzie przez wszystkich wysłuchane. Odmowa kazałaby domyślać się tajemnych zamiarów, które się białego dnia lękają. Ale choćby nawet to przełożenie niebyło jednomyślnie przyjętem, będzie ono miało niezmierną korzyść, bo wskaże Europie, gdzie jest niebezpieczeństwo a gdzie zbawienie. Dwie drogi stoją otwo-

прошлаго, которое разрушается. Вы знаете теперь, господа, съ какою рѣчью я хочу обратиться къ Европѣ. Одобренная вами, утвержденная общественнымъ согласіемъ, она непремѣнно будетъ выслушана, потому что я говорю именемъ Франціи.“ (Journ. de St. Petersb. N. 242)

Journal des Debats, на основаніи корреспонденцій изъ Вѣны и Берлина, извѣщаетъ, что правительство прусское и австрійское отправили недавно агентовъ своихъ въ царство Польское для того, чтобы ознакомиться, достовѣрнымъ образомъ, съ положеніемъ дѣлъ въ этомъ краю. Свѣдѣнія, сообщенныя ими, французская газета представляетъ въ извлеченіи на своихъ страницахъ, —обстоятельство, имѣющее немаловажное значеніе въ нашихъ глазахъ, ибо свѣдѣнія эти рѣзко противорѣчатъ тѣмъ, которыми Journal des Debats, вслѣдъ за другими своими собратіями, морочилъ нерѣдко общественное мнѣніе. Прусскій и австрійскій агенты изображаютъ состояніе Польши такимъ, какимъ оно представляется на самомъ дѣлѣ: по словамъ ихъ, энергическія мѣры, принятыя графомъ Бергомъ, не замедлили уже принести нѣкоторые благотворные результаты, и хотя эти результаты отличаются строгостью, но вмѣстѣ съ тѣмъ онѣ необходимы „въ виду исключительныхъ обстоятельствъ, въ которыхъ находится страна“; возмутительныя прокламаціи потаеннаго комитета начали появляться рѣже, вооруженныхъ шаекъ существуетъ очень мало, вожди ихъ или погибли въ стычкахъ съ русскими войсками, или принуждены были бѣжать заграницу,—словомъ, возстаніе начинаетъ утихать на всѣхъ пунктахъ, лишь только правительство показало твердую рѣшимость не отступать предъ необходимыми средствами для его подавленія. Мы не передаемъ здѣсь въ подробности всѣ свѣдѣнія, сообщаемыя австрійскими и прусскими агентами, потому что свѣдѣнія эти давно уже извѣстны нашимъ читателямъ, но любопытно только, что впервые были изложены въ одномъ изъ вліятельнѣйшихъ органовъ иностранной печати безъ искаженій, утаекъ и обычнаго извращенія истины. Послѣ безсовѣстныхъ восхваленій мятежническихъ шаекъ, разбивавшихъ будто бы чуть ли не цѣлыя русскія арміи, впервые, напримѣръ, приходится европейской публикѣ ознакомиться, изъ источника, которому она не имѣетъ права не довѣрять, съ тѣмъ, что такое въ сущности эти шайки: „люди, участвующіе въ нихъ“, говоритъ одинъ изъ агентовъ, „разъѣзжаютъ на весьма хорошихъ лошадяхъ, и такъ какъ число ихъ не велико, то они удобно достаютъ необходимые для себя припасы. Лишь только начинается за ними погоня шайки спасаются что есть силъ, а когда лошади ихъ изнемогаютъ, то онѣ отбираютъ другія у землевладѣльцевъ: русскія войска не прибѣгаютъ, конечно, къ подобному средству, а потому и не всегда удается имъ настигнуть бѣглецовъ. Съ помощью террора, шайки эти такъ запугиваютъ крестьянъ, что тѣ не рѣшаются доносить о нихъ“. Вотъ, наконецъ, голая истина на счетъ мнимыхъ поборниковъ польской свободы—и нельзя не воздать должной справедливости агентамъ Пруссіи и Австріи за то, что они имѣли мужество посмотрѣть на положеніе дѣлъ въ Польшѣ собственными глазами, а не сквозь очки фальшиваго либерализма.

— По извѣстіямъ изъ Вѣны, отъ 30 октября, судья Кучинскій умерщвленъ 28 октября въ Львовѣ. Происшествіе это произвело сильное впечатлѣніе. Всѣ журналы высказали сильное негодованіе по поводу этого преступленія. На другой день послѣ убійства, когда галиційскіе депутаты собрались по своему обыкновенію въ одномъ изъ вѣнскихъ ресторановъ, публика разошлась при ихъ появленіи.

— Въ газетѣ Wiener Abendpost сообщаютъ, что императоръ разрѣшилъ выдавать вдовѣ убитаго во Львовѣ г. Кучинскаго, бывшаго совѣтника земскаго суда, ежегодное содержаніе въ тысячу гульденовъ и сверхъ того, на воспитаніе двоихъ ея дѣтей ежегодно по 100 гульденовъ на каждаго. Впечатлѣніе, произведенное этимъ политическимъ убійствомъ, совершеннымъ по распоряженію тайнаго польскаго комитета, крайне неблагопріятно для поляковъ. Ost-deutsche-Post предрекаетъ скорое объявленіе Галиціи на военномъ положеніи, и сравнивая образъ дѣйствій Пруссіи и Австріи къ ихъ польскимъ подданнымъ, говоритъ, что общественное мнѣніе Европы будетъ на сторонѣ Австріи, такъ какъ она противъ воли вынуждается принять крутыя мѣры для обузданія поляковъ Галиціи.

ВАРШАВА.

— Въ 280 N. газ. *Голосъ* пишутъ изъ Варшавы:

Уже недѣля, какъ прибылъ въ Варшаву сенаторъ *Милютинъ*. Вмѣстѣ съ нимъ пріѣхалъ дѣйствит. стат. совѣт. *Протопоповъ*, *Петерсонъ*, князь *Черкаскій*, *Ю. Самаринъ*, секретарь и два переводчика. Для помѣщенія ихъ отведенъ бриолевскій дворецъ, въ которомъ, въ послѣднее время, жилъ маркизъ Велепольскій. Завтра сенаторъ Милютинъ выѣзжаетъ изъ Варшавы, съ цѣлью посѣтить различныя мѣстности царства и познакомиться съ положеніемъ крестьянъ и вообще сельскаго населенія. Прежде всего онъ посѣтитъ городъ Лодзь, населенный почти исключительно нѣмцами, которыхъ тамъ считается до 40 тысячъ. Крестьянскій вопросъ—самый существенный въ Царствѣ Польскомъ, и быстрымъ его разрѣшеніемъ можетъ быть положено прочное начало благосостоянію и спокойствію края. Положеніе крестьянъ должно быть обезпечено; ихъ слѣдуетъ вывести изъ-подъ загона пановъ и устроить такъ, чтобы на будущее время они были опорою правительства. Дай-богъ, чтобы способности Н. А. Милютина указали скорый и вѣрный путь къ достиженію этихъ результатовъ отъ разрѣшенія крестьянскаго вопроса.

Сегодня пріоръ свентокшижскаго (св. креста) монастыря подписалъ удостовѣреніе, что, при осмотрѣ монастыря, тѣло графини Замойской не было вынимаемо изъ гроба, какъ о томъ писали во многихъ англійскихъ газетахъ, толкующихъ о ревизіяхъ въ монастыряхъ. Удостовѣреніе это вручено флигель-адъютанту Анненкову, завѣдывающему монастырскими гарнизонами, и предъявлено имъ англійскому консулу, полковнику *Стантону*, для офиціальнаго опроверженія нелѣпыхъ слуховъ.

Дѣло объ отравленіи принципала августиновъ. довольно темное, и трудно рѣшить, дѣйствовалъ ли тутъ ядъ, или это, просто, несчастная случайность. Принципалъ служилъ обѣдню и, возвратясь домой, выпилъ стаканъ чаю; черезъ часъ его уже не было въ живыхъ. Въ то же время заболѣлъ и пріоръ монастыря августиновъ. Общее мнѣніе то, что неожиданная смерть принципала— наказаніе отъ народнаго правительства, за изобличеніе послѣдняго покойнымъ во лжи, будто солдаты входили, во время богослуженія, въ церковь и оскорбляли святыню. Мнѣ разсказывалъ докторъ, бывшій при вскрытіи трупа, что причина смерти—апоплексія, и нѣтъ никакихъ признаковъ отравленія; для большаго удостовѣренія желудокъ отослали въ уяздовскій госпиталь, для изслѣдованія докторовъ, русскихъ и поляковъ. Разсказываютъ даже, что ядъ былъ влитъ въ св. дары; но этотъ слухъ не заслуживаетъ довѣрія, потому что едвали какой-нибудь католикъ рѣшится сдѣлать святыню орудіемъ казни. Въ общихъ толкахъ объ отравленіи нельзя не видѣть, какъ пошатнулось довѣріе народа къ народовому жонду: взвести обвиненіе въ подобномъ преступленіи можно только на людей, непользующихся ни уваженіемъ, ни довѣріемъ. Почти всѣ аресты, въ послѣднее время, производятся по указаніямъ поляковъ; всѣмъ, наконецъ, становится невыносимо бѣдственное положеніе страны; злодѣйства тайнаго правительства ужасаютъ всѣхъ порядочныхъ людей и приводятъ ихъ въ негодованіе. По всему видно, что жондъ доживаетъ послѣднія минуты: всѣ эти убійства—предсмертная агонія умирающаго.

Въ Моск. Вѣд. между прочимъ пишутъ:

Одинъ изъ политическихъ преступниковъ открылъ почти весь жондъ народовый. По его показанію произведены аресты, и въ числѣ арестованныхъ находятся всѣ тѣ лица, изъ главнѣйшихъ заговорщиковъ, которыя находились уже подъ военнымъ судомъ въ 1861 и 1862 годахъ, были въ ссылкѣ и прощены, начиная отъ прелата Бялобржескаго, приговореннаго, за закрытіе костеловъ, къ разстрѣлянію, но потомъ заключеннаго въ Бобруйскъ на два мѣсяца (гдѣ онъ имѣлъ 6 комнатъ въ кляшторѣ). Арестованы также и члены „женскаго комитета.“ Въ какой степени справедливо это показаніе— обнаружитъ слѣдствіе. „Начальникомъ мяста Варшавы“ названъ раввинъ Крамштикъ, также арестованный и также бывшій въ Бобруйскѣ. Нѣкоторыя подпольныя газетки печатались (по тому же показанію) въ типографіи Gazety Polskiéj, и—о скандалъ!—въ типографіи „Полицейской Газеты.“ Архивъ жонда находился въ архивѣ губернскаго правленія. Писарь III округа корпуса жандармовъ, какой-то Владиславъ (по фамиліи не названный, но также арестованный) сообщалъ жонду разныя свѣдѣнія. Но, кажется, ужъ явился новый *начальникъ мяста*, потому что сегодня открыта настоящая типографія жонда, со всѣми принадлежностями и весьма важными документами, въ числѣ которыхъ найдены еще мокрые плакатцы.

Въ числѣ арестованныхъ находятся: прелатъ Бялобржескій, кс. каноникъ Вышинскій, кс. Юзефъ Стецкій, еврейскій проповѣдникъ Крамштикъ, Яковъ Піотровскій, Маевскій, Карлъ Бейеръ, Хенцинскій, Юзефъ Равичъ, Марцелій Боскій съ сыномъ, Карлъ Беккеръ, редакторъ журнала *Денница* (Jutrzenka) Даніилъ Нейфельдъ (еврей) и много другихъ,

Изъ переписки, захваченной въ этой типографіи видно, что типографія помѣщалась предъ тѣмъ въ монастырѣ фелиціанокъ, въ комнатѣ гувернантки Теклы Трахановской, преданной уже военному суду, но наканунѣ произведенной у нея ревизіи была вынесена на другую улицу, гдѣ сегодня и открыта полиціймейстеромъ Косинскимъ. (Биржж. Вѣд. Н. 373)

rem, jedna prowadzi do postępu, przez pojednanie i pokój; druga prędzej lub poźniej nieuchronnie wiedzie do wojny, przez upor w utrzymaniu runącej przeszłości. Znacie teraz, mości panowie, język którym zamierzam przemówić do Europy. Wasze potwierdzenie, sankcja powszechnego przyzwolenia, niedozwolą go nie wysłuchać, bo mówię w imię Francji.“ (Journ. de St. Petersb. N. 242)

Journal des Débats na mocy korrespondencij z Wiednia i Berlina, zawiadamia, iż rząd pruski i austrjacki wysłali niedawno ajentów swych do Królestwa Polskiego, dla tego, żeby obeznać się w najwiarogodniejszy sposób ze stanem rzeczy w tym kraju. Wiadomości podane przez nich, francuzka gazeta przedstawia w streszczeniu na swych słupach okoliczność która ma niemałe znaczenie w naszych oczach, — gdyż wiadomości te wbrew są przeciwne tym, któremi Journal des Debats wespół z innymi swemi towarzyszami zaćmiewał nieraz opinją publiczną. Pruski i austrjacki ajenci malują stan Polski takim, jakim on jest w rzeczy saméj: podług słów ich, energiczne środki przedsięwzięte przez hrabiego Berga, nieomieszkały przynieść już niektórych dobroczynnych skutków, i chociaż środki te odznaczają się srogością, lecz zarazem one są nieodzowne „wobec wyłącznych okoliczności, w których zostaje kraj;“ podburzające proklamacje tajnego komitetu poczęły ukazywać się coraz rzadzéj, uzbrojonych band istnieje bardzo mało, wodzowie ich albo poginęli w potyczkach z wojskiem rossyjskiém, albo zmuszeni zostali uciekać za granicę, jedném słowem powstanie zaczyna ucichać na wszystkich punktach, jak tylko rząd okazał stanowcze postanowienie niecofać się przed koniecznemi środkami do uśmierzenia onego. My niepodajemy w szczególności wszystkich wiadomości, kommunikowanych przez austrjackich i pruskich ajentów, gdyż takowe dawno już są wiadome czytelnikom naszym, lecz ciekawą jest rzeczą tylko to, iż one zostały wyłuszczone najpierwéj w jednym z najbardziéj wpływowych organów zagranicznéj prassy bez wypaczeń, zamilczeń i zwyczajnego fałszowania prawdy. Po niesumiennych wychwalaniach band powstańczych, które rozbijały jakoby niemal całe armje rossyjskie, poraz pierwszy naprzykład przychodzi publiczności europejskiéj poznać ze źrzódła, któremu ona nie ma prawa niedowierzać, co to są właściwie te bandy: „ludzie biorący w nich udział“ powiada jeden z ajentów „jeżdżą na bardzo dobrych koniach i ponieważ liczba ich jest bardzo niewielka, więc oni łatwo dostają dla siebie żywność koniecznie potrzebną. Jak tylko ich zaczną ścigać, bandy uciekają ile sił starczy, a gdy ich konie ustaną, to oni odbierają inne u posiadaczy ziemskich, rossyjskie wojska naturalnie że nieuciekają się do takich środków, i dla tego nie zawsze im udaje się doścignąć uciekających. Za pomocą teroryzmu bandy te tak straszą włościan, że ci nie odważają się o nich donosić.“ Oto nareszcie, naga prawda, względem rzekomych popleczników swobody Polskiéj, i niepodobna nieprzyznać należytéj sprawiedliwości ajentom Prus i Austrji za, to iż oni mieli odwagę spójrzeć na położenie spraw w Polsce własnemi oczyma, a nie przez okulary fałszywego liberalizmu.

Podług wiadomości z Wiednia, z 30 października, sędzia Kuczyński został zamordowany 28 października we Lwowie. Wypadek ten zrobił silne wrażenie. Wszystkie dzienniki wypowiedziały silne oburzenie z powodu tego występku. Na drugi dzień, po zabójstwie, gdy deputowani galicyjscy zebrali się podług zwyczaju w jednéj z wiedeńskich restauracij, podczas ich zebrania się, publiczność rozeszła się.

W gazecie „Wiener-Abendpost“ podają, iż cesarz rozwiązał wydawać wdowie zabitego we Lwowie p. Kuczyńskiego b. radcy sądu ziemskiego corocznéj pensji po tysiąc guldenów, i prócz tego na wychowanie dwojga jego dzieci corocznie po 100 guldenów na każde. Wrażenie, jakie sprawiło to polityczne zabójstwo z rozporządzenia tajemnego komitetu polskiego jest jak najniepomyślniejsze dla Polaków. Ost-Deutsche-Post przepowiada rychłe ogłoszenie Galicji na stopie wojennéj, i porównywając sposób postępowania Prus i Austrji w stosunku do ich polskich poddanych, powiada, że opinja powszechna Europy będzie na stronie Austrji, ponieważ ona przeciwko woli zmuszona jest przedsiębrać surowe środki dla poskromienia Polaków w Galicji.

WARSZAWA.

Do gazety „Głos“ piszą z Warszawy: „Tydzień już minął jak przybył do Warszawy senator Milutin. Razem z nim przyjechał rzecz. rad. stanu Protopopow, Peterson, książę Czerkaski, J. Samarin, sekretarz i dwóch tłómaczów. Na mieszkanie im przeznaczono pałac Brylowski, w którym ostatniemi czasy mieszkał margrabia Wielopolski. Jutro senator Milutin wyjeżdża z Warszawy, w celu zwiedzenia rozmaitych miejscowości Królestwa i oznajomienia się ze stanem włościan i w ogóle stanu wiejskiego. Naprzód on ma zwiedzić m. Łodź zamieszkałe prawie wyłącznie przez Niemców, których tam liczy się do 40,000. Kwestja włościanska jest najistotniejszą w Królestwie i przez bystre jéj rozwiązanie może być dana trwała podstawa dobrobytu i spokoju kraju. Położenie włościan powinno być ubezpieczone; ich należy wyprowadzić z pod ucisku panów, i urządzić tak, aby w przyszłości oni byli podporą dla rządu. Daj Boże, aby zdolności N. A. Milutina wskazały prędką i pewną drogę dla osiągnięcia tych rezultatów z rozwiązania kwestji włościańskiéj.

Dzisiaj przeor święto-krzyskiego klasztoru podpisał zapewnienie, iż przy rewizji klasztoru, ciało hrabiny Zamojskiéj niebyło wyjmowane z trumny, jak o tém pisano w wielu angielskich gazetach, które wspominały o rewizji klasztorów. Zapewnienie to zostało wręczone fligiel-adjutantowi Annienkowi, zawiadującemu garnizonami klasztorów i przez niego zakommunikowane zostało konsulowi Staunton, dla urzędowego zaprzeczenia fałszywym pogłoskom.

Zatrucie pryncypała Augustjanów, jest rzeczą bardzo niejasną i trudno powiedzieć, czy tam działała trucizna, czyli też to jest po prostu nieszczęśliwy przypadek. Pryncypał odprawiał mszą i powróciwszy do domu, wypił szklankę herbaty; w godzinę po tém umarł. W tymże czasie zachorował przeor klasztoru Augustjanów. Ogólne przekonanie jest to, że niespodziana śmierć pryncypała jest karą „rządu narodowego,“ za dowiedzenie ostatniemu przez zmarłego kłamstwa, iż jakoby żołnierze wchodzili w czasie nabożeństwa do kościoła i bezcześcili świątynię. Doktor mi opowiadał, który był przy obdukcji ciała, iż śmierć nastąpiła w skutek apoplexji—i że nie masz żadnych oznak zatrucia; celem ściślejszego rozpoznania, żołądek odesłano do szpitalu ujazdowskiego dla zbadania przez doktorów rossyjskich i polskich.

Powiadają nawet, że trucizna była wlana do najświętszego Sakramentu; lecz pogłoska ta nie zasługuje na wiarę, gdyż którenby katolik odważył się uczynić świątynię narzędziem zabójstwa. W ogólnych rozprawach, co do otrucia trudno nie dostrzedz, jak się zachwiała ufność narodu ku „rządowi narodowemu:“ przypisać winę podobnego przestępstwa można tylko ludziom niemającym ani poważania ani zaufania. Prawie wszystkie areszty ostatnich czasów odbywają się na wskazanie samych Polaków, wszystkim nareszcie staje się nieznośném nieszczęśliwy stan kraju; przestępstwa tajemnego rządu przestraszają wszystkich ludzi porządnych i doprowadzają ich do oburzenia. Ze wszytkiego widać, iż „rząd“ przechodzi ostatnie chwile: wszystkie te zabójstwa są przedśmiertną konwulsją umierającego.

W „Wiadomościach Moskiewskich piszą z Warszawy. „Jeden z politycznych przestępców odkrył prawie cały „rząd narodowy.“ Podług jego zeznania uczyniono aresztowania, i w liczbie aresztowanych znajdują się wszystkie te osoby, z głównych spiskujących, które już były pod sądem wojennym 1861 i 1862 roku, byli zesłani i ułaskawieni, począwszy od prałata Białobrzeskiego, sądzonego za zamknięcie kościołów na rozstrzelanie, lecz późniéj zamkniętego w Bobrujsku na dwa miesiące (gdzie on miał 6 pokoi w klasztorze). Aresztowano też i członków „żeńskiego komitetu.“ Do jakiego stopnia jest prawdziwe to wyznanie, odkryje śledztwo. „Naczelnikiem miasta Warszawy wskazany rabin Kramsztyk, który też został aresztowany i również znajdował się w Bobrujsku. Niektóre podziemne gazetki drukowały się (podług tegoż wyznania) w typografji „Gazety Polskiéj“ i o zgrozo! w typografji Gazety policyjnéj. Archiwum „rządu“ zostawało w archiwum gubernjalnego rządu. Pisarz III-go okręgu korpusu żandarmów, jakiś Władysław (z nazwiska niewymieniony, lecz także aresztowany) kommunikował „rządowi“ różne wiadomości. Lecz zdaje się już jest nowy „Naczelnik miasta,“ gdyż dzisiaj została odkryta istotna typografja „rządu“ ze wszelkiemi attrybutami i bardzo ważnemi dokumentami, w liczbie których znaleziono jeszcze mokre plakaty.

W liczbie aresztowanych znajdują się; prałat Białobrzeski, ks. kanonik Wyszyński, ks. Józef Stecki, kaznodzieja żydowski Kramsztyk, Jakób Piotrowski, Majewski, Karol Bejer, Chęciński, Józef Rawicz, Marcelli Boski z synem, Karol Bekker, redaktor dziennika Jutrzenki Daniel Neufeld (izraelita) i wielu innych.

Z korrespondencji, schwytanéj w téj typografji, widać iż takowa znajdowała się w klasztorze Felicjanek, w pokoju guwernandki Tekli Trachanowskiéj, oddanéj już pod sąd wojenny, lecz w wigilję rewizji przeniesiona została na drugą ulicę, gdzie dziś odkryta została przez policmejstra Rosińskiego. (Wiad. Gield.)

Bob-Rock.

przez

KAROLA SEELSFIELDA.

(Dalszy ciąg, ob. N. 122)

Alkald z twarzy mojéj musiał wyczytać te myśli, utkwił bowiem wzrok badawczy we mnie i z ironicznym uśmiechem przerwał milczenie.

— Widzę, żeś pan nie tutejszy; jeżeli pan chcesz znaleźć w kraju naszym tak nazwane dobre towarzystwo, rozczarujesz się pierwiej niżbyś pragnął. Nie mamy tu wysoko wykształconych dżentelmenów z New-Jorku lub Bostonu, a z resztą nie potrzebujemy ich wcale, możemy obejść się bez nich. Chwała Bogu, upłynie jeszcze dość czasu, nim napłyną do nas wasze new-yorkskie, londyńskie i paryzkie eleganty, ażeby nas uczyć swego dobrego lub raczej złego ułożenia, bez którego nie byliby ani na włos lepsi od tego nieszczęśliwego, którego widzisz przed sobą. Wierz mi pan, że szatany nasze nie są tak czarne, a anioły wasze nie tak białe jak ich malują. Nabędziesz pan tu zupełnie innej mądrości, niż ta, którą czerpałeś z książek.

— Mów dalej kochanku!— rzekł do Boba. Wszystko to, jak sądzę, jest jedną z twoich zwyczajnych bredni.

Bob przecząco skinął głową. Alkald popatrzał nań chwilę badawczo, a potém rzekł łagodnym ośmielającym głosem:

— Tak więc, mówisz, że pod patryarchą? A skąd on się tam wziął?

— Zawlokłem go sam i zakopałem pod patryarchą—odparł Bob.

— Zawlokłeś go sam? Jakże się to stało, żeś go tam zawlókł?

— Dla tego, że sam jeden z pół uncją ołowiu w piersi nie mógł by iść.

— A te pół uncji ołowiu, ty Bob zostawiłeś w piersi jego? Jeżeli to był John, to dobrze; wyświadczyłbyś tém krajowi usługę, a nas uwolnił byś od wydatków na stryczek.

Bob znowu potrząsł głową przecząco.

— Nie on, chociaż John i... ale słuchaj mię sędzio: dziś upłynęło dni dziesięć, jakeś się ze mną rozpłacił, wyliczyłeś mnie dwadzieścia dollarów i pięćdziesiąt centów.

— Tak jest Bob! dwadzieścia dollarów i pięćdziesiąt centów. Namawiałem cię oraz, ażebyś zostawił u mnie te pieniądze, pókibyś nie zebrał drugiej setki dollarów, lub przynajmniéj tyle, ażeby można było kupić ziemi czwartą lub ósmą część sitco, ale mówić do ciebie cokolwiek to rzucać groch na ścianę.

— To prawda, jak groch na ścianę!— powtórzył Bob.—Oddawna opętał mię szatan i chce mnie opanować. Opętał mię. Chciałem udać się do San Felipe do Meksykanów: chciałem spróbować tam szczęścia, a razem poradzić się lekarza.

— Na co ci lekarz? Dawno już mógłbyś wyleczyć się z gorączki; trzeba tylko na parę tygodni wyrzec się pijaństwa; gorączki nie są tu w cale niebezpieczne. Ale z tobą Bob nic zrobić nie można, to kara Boska! twoja głowa, szalona; szalona głowa! a do tego towarzystwo Johna... Ale teraz już położymy koniec szaleństwom tego Johna; sąsiedzi zgadzają się. Dobrze więc, byłeś na drodze do San Felipe?

— Tak byłem na drodze do San Felipe. Kiedym jechał najspokojniej, zły duch, czy zły los, jeden z nich pewnie skierował mnie do domu Johna. Chociaż miałem ochotę wypić, nie zsiadłem jednak z konia... Nie zsiadłem z konia—mówił daléj—ale kiedym zajrzał przez okienicę, postrzegłem siedzącego za stołem człowieka a przed nim bifsztyk z patatami i szklankę wina. Na ten widok poczułem apetyt, wszakże nie zsiadłem. Nie chciałem. Ale kiedy tak rozmyślam i patrzę, podkradł się ku mnie ten szatan, John. Powiedział mnie z cicha, że w domu jego jest człowiek, z którym można cóś zrobić, trzeba tylko wziąć się do tego zręcznie; że za pasem ma ten podróżny trzos z pieniędzmi, piękny trzos, pełen złota.; że gdybyśmy zaczęli, żartem niby, grać w kości, pewnie do nas się przyłączy.

— Wcale nie chciałem się w to wdawać—mówił Bob—i długo nad tém myślałem. John ciągle mnie kusił, namawiał tak tajemniczo, prosił tak błagalnie, żem nakoniec zsiadł z konia. Zeskakując, posłyszałem brzęk pieniędzy w kieszeni, rozśmiałem się i wszedłem śmiało do izby... Wszedłem wesoło— mówił śmiejąc się dziko;—podano wino, wychylałem szklankę po szklance. Przyniesiono bifsztyk z patatami, ale zjadłem tylko kawałeczek. Tylko co jeść skończyłem i wypiłem trzy lub cztery szklanki wina, gdy w tém John przyniosł kości i karty. “Niech żyje John! karty i kości John! W kieszeni mojéj jest dwadzieścia dollarów, pięćdziesiąt centów! Zagramy więc, zagramy! Nie pij tylko za nadto John! Dla tego, że cię znam doskonale.“

— A John uśmiechał się chytrze i potrząsał kartami i kośćmi. Zaczęliśmy grać. Gramy i pijemy razem. Ale ja piję więcej niż John i za każdą szklanką zapalam się coraz więcej a dollary moje ubywają. Liczyłem na podróżnego; sądziłem, że się do nas przyłączy i że go obierzemy. Ale ten siedział spokojnie, jadł i pił, jak gdyby go to wcale nie obchodziło. Ażeby w nim wzbudzić ochotę do gry, jeszcze więcéj zapalałem się... Nic nie pomogło: jadł i pił spokojnie. Nie ubiegło pół godziny, a już w kieszeni mojéj było zupełnie pusto.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Wiadomości Zagraniczne.

Wilno, 28 października.

POGLĄD OGÓLNY.

Europa znowu obraduje. Danja roztrząsa nową konstytucję; wytoczone poprawy sejm odrzucił dnia 2 listopada, 40 głosami przeciw 14. Król belgijski, którego zdrowie, na szczęście wdzięcznego ludu, wróciło do dawnéj siły, dziś właśnie dnia 10 listopada otworzył parlament; Izabella II, w przeszłą środę 4 listopada, zagaiła Kortezy; król Wiktor Emmanuel, wnet po powrócie z Neapolu, w ostatnich dniach bieżącego miesiąca otworzy izby; rada cesarstwa austrjackiego oblicza w drodze konstytucyjnéj budżet państwa; senat i ciało prawodawcze francuzkie w przeszły czwartek dnia 5 listopada, wysłuchały już mowy cesarkiéj.

Wilhelm I przez dekret podpisany dnia 1 listopada zwołał obie izby pruskie na dzień 9 tegoż miesiąca, to jest na dzień wczorajszy poniedziałkowy, do Berlina. Parlament angielski podobnież zbierze się przed 1 grudnia. Słowem Europa, jak powiedzieliśmy, obraduje, lub w tych dniach obradować pocznie, a co z urny parlamentarnéj wyjdzie, bogdajby zapewniło szczęście i spokojność świata. Przyjęcie lub odrzucenie konstytucji duńskiéj, zmierzającéj do ostatecznego wcielenia Szlezwigu do korony, potężnie wpłynie na wojnę lub pokój Danji z Niemcami. Jeżeli to wcielenie uchwałą przedstawicieli narodu zamieni się w prawo, wówczas wszystkie zwłoki w wprowadzeniu w życie przymusu związkowego ustaną i to co Europa, a mianowicie Anglja, tak usilnie odwrócić pragnie, to jest wojna między Danją a Związkiem niemieckim wybuchnąć musi. Nie potrwa ona długo, bo wielkie mocarstwa morskie prędki jéj koniec położą. Ludzono się, że w razie przymusu związkowego Szwecja zbrojnie wystąpi i razem z Danją odeprze wtrącanie się Niemiec w sprawy wewnętrzne Skandynawskiego półwyspu. Dziennikarstwo europejskie pilnie zajmowało się następstwami wywinąć się stąd mogącemi, ale publicyści szwedzcy bliżéj obeznani z potrzebami swojego kraju sprawiedliwie znaleźli, że wdanie się rządu w powikłania takiéj doniosłości, mogłoby jeżeli nie na zawsze, to przynajmniéj na długie lata zagrozić pomyślności ich ojczyzny.

Szwecja z Norwegją liczą 5,167,974 mieszkańców; dochody zaś obu królestw wynoszą 33,519,000, wydatki zaś obok największéj oszczędności, pozwalają zaledwie na użycie 6,362,000 na opłatę odsetek od długu państwa 7,651,800 talarów szwedzkich. Wojsko w Szwecji liczy 23,484 żołnierzy. W takim stanie rzeczy, gdy dziś, cała rozrządzalna przewyżka dochodów czyni mało co więcéj nad dwa miljony, niema najmniejszego podobieństwa, aby Szwecja mogła płocho rzucać się w zatargi, blizkie jéj współczuciu, ale obce dobrze zrozumianéj pomyślności kraju.

Belgja, dzięki zawarowanéj przez Europę neutralności, nie wyjdzie w obradach swoich z obrębu spraw domowych; cały więc duch obywatelski jéj przedstawicieli wytęży się na ulepszenia gospodarstwa krajowego i wyżéj jeszcze podniesie wielką pomyślność, do jakiéj w ciągu lat przeszło 30 Belgowie doszli.

Hiszpanja byłaby dziś zupełnie spokojną, bez boleśnych doświadczeń, na jakie rokosz w San-Domingo rząd naraża. Przekonano się nakoniec, że powrót połowy téj wyspy pod panowanie hiszpańskie, niebył ani samorzutnym ani jednomyślnym.

Może jeneralny kapitan Hawany nieumiejętnie począł sobie w zaprowadzeniu dawniejszego rządu; może mianowanie nowego arcybiskupa, dowódcy nieobeznanego z krajem, urzędników niezdatnych, wywołało tam nienawiść, gdzie należało krzewić pojednanie. Dodawszy do tego nieustanne knowania rządu murzyńskiego w Haiti i wpływ Stanów Zjednoczonych amerykańskich, nic dziwnego, że powstanie zapaliło się tak gwałtownie. Jenerał hiszpański Dulce zdaje się wśród tych trudnych okoliczności postępować oględnie, ale Santana popełnia błąd po błędzie, a rząd wyspy Kuby niechętnie patrzy na to, że wszystkie wydatki na uspokojenie rozruchów ciężą na jego budżecie.

Pobyt cesarzowéj Eugenji w Madrycie i list, który z tego powodu Napoleon III pisał do Izabelli II, otworzyły obszerne pole nowiniarzom do niezliczonych domysłów.

Około 1 listopada krążyły już wieści, że gdy warunki arcyksiążęcia Maksymiljana okazują się zbyt twardemi, dwór francuzki miał powziąć myśl wydać księżniczkę Annę Murat za jednego z infantów hiszpańskich i utorować mu drogę do tronu meksykańskiego. Potrzeba głębokiéj nieświadomości zasad domu burbońskiego, by uwierzyć podobnéj wieści; żadne rodzinne stosunki między bliższymi lub dalszymi Napoleonidami a którymkolwiek z potomków Henryka IV skojarzyć się nie mogą.

We Włoszech oczekiwania powszechne zwrócone są ku przeglądowi floty morskiéj, a więcéj jeszcze ku temu, jaki obrót wezmą reformy rzymskie.

Wiadomo, że ojciec św. nakazał rozmaite prace w celu poprawy zarządu kraju. Kardynał Antonelli zawiadomił urzędowie dnia 17 października barona Baude, zarządzającego poselstwem francuzkiém w Rzymie, o bezzwłoczném lub nader blizkiém wprowadzeniu następnych wznowień:

Zmiany urządzeń celnych; systematu pocztowego; zwinienia wielu urzędów wyjątkowych, jako to sądu izby apostolskiéj, do któréj należały spory ze skarbem; sądu w sprawach budowli ś. Piotra; tak zwanéj wizyty apostolskiéj, rozstrzygającéj zapisy pobożne; sądu kongregacji loretańskiéj, do któréj należały zapisy tegoż rodzaju na domek Boga-rodzicy; sądu wikarjatu, na wyłączne sprawy sług i sprawy niehandlowe żydów i przechrztów, o odmianie prawodawstwa cywilnego, tudzież kodeksów karnego i handlowego. Widać, że rząd papieski zamierza wprowadzić ulepszenia ściągające się do najbliższych, codziennych niemal stosunków życia i w ten sposób choć w części odpowiedzieć wymaganiom Francji, a przynajmniéj zobojętnić zarzuty, z jakiemi przeciwnicy władzy świeckiéj nie omieszkają na parlamencie wystąpić.

W Anglji wynurzyły się nowe kłopoty co do ostatecznego załatwienia sprawy greckiéj. Umieściliśmy niżéj uwagi dziennika londyńskiego Daily News, z których czytelnicy ujrzą, że Jończycy pragną, aby Anglja zostawiła w nietykalności warownie portu korfiockiego; przeciwnie Austrja i Turcja nalegają o zrównanie ich z ziemią. Parlament joński, niemogąc otrzymać w téj mierze stanowczego zapewnienia od lorda wysokiego kommisarza, odrzucił wniesione przezeń przełożenia, a kommisarz, na mocy służącego sobie prawa, parlament odroczył do kwietnia. Rząd angielski chciał snać w ten sposób otworzyć sobie drogę do otrzymania sankcji parlamentu londyńskiego w téj międzynarodowéj sprawie. Pomówimy o tém obszerniéj we właściwym czasie, teraz poprzestaniemy na doniesieniu, że ta trudność niewstrzymała młodego króla greckiego od wypłynienia do Aten. Donieśliśmy już, że Jerzy I przybył dnia 30 października do swojéj stolicy; telegraf ogłosił treść manifestu w tymże dniu w Atenach ogłoszonego, w którym król Hellenów ze szlachetną skromnością zapowiedział, że wszystkie pragnienia jego duszy zmierzają, aby Grecję uczynił pod względem rządów krajem wzorowym na Wschodzie.

W Austrji rada cesarstwa roztrząsa budżet, a ponieważ minister skarbu żądał udzielenia dla Węgier, dotkniętych nieurodzajem, pożyczki przeszło 30 miljonów złotych, komissja izby z pobudek oszczędności czy niechęci doradzała zmniejszyć ją o trzecią część albo nawet o połowę. Podobnież pragnie postąpić z pożyczką 65 miljonów przez skarb austrjacki wymaganą. Wszystko atoli zdaje się zapowiadać, że przy głosowaniu powszechném izba przychyli się do myśli rządu.

W Prusiech sejm otworzony został wczoraj, w poniedziałek dnia 9 listopada. Jeżeli wiadomości przez dzienniki podane sprawdzą się, król Wilhelm I miał oświadczyć w mowie od tronu, że zgadza się na ograniczenie obowiązkowéj służby wojennéj do dwóch lat, jak tego przeszły sejm żądał. Za tydzień najdaléj będziemy mieli tekst mowy królewskiéj; byłby to wielki krok pojednawczy, zwiastujący uspokojenie kraju tyle upragnione ile konieczne.

We Francji parlament zagajony przez cesarza mową, nie tak prędko przystąpi do odpowiedzi, bo zagłosowanie adresu poprzedzą rugi, które będą i pracowitsze i burzliwsze z tego właśnie powodu, że po sześciu latach powszechne wybory poselskie miały miejsce.

Francja.

Paryż, 20 października. Marszałek Pelisier nie przyjął godności gubernatora zamku Inwalidów; według pogłoski dosyć upowszechnionéj ma objąć tę posadę jenerał Lewoestine, dowódca gwardij narodowych, jego zaś miejsce dostało by się jenerałowi Mellinet. Mówią także o mianowianiu jenerała Fleury senatorem, ponieważ pp. Rouland, Chaix d'Est-Ange i de Forcade la Roquette, wezwani, jak Monitor mówi, na czynniejsze stanowiska polityczne, zostawili w senacie próżne krzesła.

Dzienniki rządowe sprostowały pogłoski zatrważające o stanie zdrowia pana Troplong I rzeczywiście sędziwy prezes senatu do tego stopnia odzyskał siły, że jutro ma pierwszy raz wyjechać z domu.

Jest wielkie podobieństwo, że jedno z krzeseł senatorskich dostanie się panu Barrot, posłowi francuzkiemu w Hiszpanji, którego potrzeby rodzinne wzywają do Francji, i jeżeli dotąd bawi on w Madrycie, to jedynie z powodu podróży cesarzowéj do stolicy hiszpańskiéj.

Książę de la Tour-d'Auvergne wyjeżdża dziś wieczorem do Rzymu dla złożenia listów odwołalnych; około 15 listopada będzie już w Londynie.

Wiele mówiono dziś z rana o tém, że cesarz znalazł sposób utrzymania pana Vuitry na posadzie gubernatora banku, na któréj jego zdolności skarbowe czynią go prawie niezbędnym, a razem skorzystania z tychże zdolności na łonie izb przez mianowanie go zaszczytnym wice-prezesem rady stanu.

Dziennik France pisze pod dniem 21-m października:

Zdaje się, że ksiądz Dubreuil, biskup w Vannes ma być podniesiony na stolicę arcy-biskupią w Avignon. Jego cnoty, wielkie zdolności mówcze, głęboka znajomość teologji, dają mu prawo na tę ważną posadę. Nim został biskupem, pracował jako dyrektor seminarjum w Saint-Pons i na tém stanowisku dał poznać wielkie zalety umysłu i serca, które świetniéj jeszcze zajaśniały na pasterskim urzędzie.

Hr. de Montebello wyjeżdża dziś do Rzymu, gdzie ma objąć znowu dowództwo nad wojskami francuzkiemi. Jenerał ani na chwilę nie przestał zostawać w najlepszych stosunkach z ojcem św. i kardynałem Antonelli. A chociaż względem księdza de Merode okazał wiele mocy, ale przez otwarte i pełne prawości postępowanie, przez zjednanie powszechnego spółczucia, najoczywiściéj zbił wszystkie krążące pogłoski o odwołaniu go z Rzymu. I owszem rząd francuzki potwierdził w zupełności jego postępowanie.

— Rada stanu odbyła po wakacjach wczoraj pierwsze posiedzenie. Pan Rouland pierwszy raz na niém przewodniczył. Odbyło się ze szczególną uroczystością objęcie urzędów przez ministra prezesa rady stanu i wice-prezesów mianowanych przez dekret 18 października.

Posiedzenie naznaczone na godzinę 1-szą, musiano odłożyć na 3-cią, z powodu rady ministrów, odbywanéj w téj chwili w pałacu, pod przewodnictwem cesarza.

Minister prezes rady stanu, razem z 3-ma nowymi wice-prezesami, wszedł do izby obrad, gdzie czekał na nich wice-prezes pan de Parieu.

Zajął krzesło prezesowskie, a obok niego zasiedli krzesła 4-éj wice-prezesi.

Posiedzenie zostało natychiast otwarte.

Pan Rouland miał mowę, w któréj wdzięk słowa odpowiadał wzniosłości myśli. Rzekł, że zaledwie wyszedłszy z życia czynnego, nie sądził, aby tak prędko miał doń wrócić; lecz zaszczycony wyborem cesarza, najchętniéj pośpieszył z poświęceniem swych usług państwu.

Następnie złożył hołd uwielbienia dla swoich znakomitych poprzedników; przypomniał niepospolite zasługi pp. Baroche i Rouher, którzy po świetném przewodniczeniu radzie stanu, zajęli dziś tak dostojne miejsca w radzie cesarza.

Minister cieszył się z widzenia obok siebie nowych mianowanych przez cesarza dostojników. Dodał, że te mianowania dowodzą widocznego postępu w rzędzie instytucij francuzkich i są nowym dowodem téj wzniosłéj polityki, która przed zasklepieniem budowy ciągle rozszerza jéj osnowę.

Po téj mowie minister i trzéj nowi wice-prezesi opuścili izbę; posiedzenie trwało daléj pod przewodnictwem pana de Parieu.

— Dziś rozbiegła się wiadomość bardzo niepokojąca o zdrowiu książęcia de Morny. Upoważnieni jesteśmy do zbicia jéj w sposób stanowczy. Trzy tygodnie temu, książę de Morny lekko uderzony został przez konia w głowę; ale po tym wypadku prezes ciała prawodawczego wyjechał do majętności swojéj Nades i ani jednego dnia nie przepędził w łóżku.

— Dziennik londyński Morning Post, umieścił z dnia 21-go list pisany z Paryża, obejmujący najdziwaczniejszy pogląd na położenie wewnętrzne Francji. Autor tego listu, biorąc za podstawę dekretu 18-go października i odwołując się do mowy wyrzeczonéj przez książęcia de Morny w Sant-Etienne, wyraża, że rząd cesarza zamiast pójścia daléj na drodze wyzwolonéj, postanowił raczéj, cofnąć się wstecz „do systematu ścieśniającego i dyktatorskiego, jaki znamionował pierwsze dni drugiego cesarstwa.“

Nic bezzasadniejszego jak ten wniosek. Rząd, pomnażając obrońców polityki przed izbami, nie może bynajmniéj myśleć o nadwątleniu praw rozbioru i dozoru. Korrespondent dziennika Morning Post zdaje się widzieć w języku dziennkarstwa, lękliwszego dziś, jak mówi, niż kiedykolwiek, dowód przemawiający za jego twierdzeniem. Świadczy to tylko, że albo nie czyta, albo źle czyta nasze dzienniki; bo jeśli jest co pewnego, to niezawodnie, że pole roztrząsań otwarte dla dziennikarstwa bardzo się rozszerzyło, i że dalekiém jest od objawów téj lękliwości wyjątkowéj, o któréj mówi dziennik angielski. Wszystkie inne przytaczane przez Morning Post skazówki tyleż mają wagi. Widzi ona symptomata dyktatury tam, gdzie wszystkie umysły nieuprzedzone widzą symptomata swobody.

— Książę de la Tour d'Auvergne wsiadł dziś na parostatek w Marsylji, skąd popłynie do Civita-Vecchia, a z tego portu uda się do Rzymu.

—Cesarz dał dzisiaj posłuchanie deputacji meksykańskiéj. Najjaśn. pan. z najżywszém zajęciem słuchał sprawozdania złożonego przez prezesa pana Gutierrez de Estrada, o przyjęciu arcy-książęcia Maksymiljana i o względach, jakich członkowie deputacji doznawali od jego c. wysokości przez czas swojego pobytu.

Najjaśn. pan, winszując deputacji szczęśliwych skutków posłannictwa, wyraził całe współczucie dla odrodzenia Meksyku, do którego tak potężnie przyczynił się oręż Francji.

Przed odejściem pana Gutierrez de Estrada wręczył n. panu, w imieniu regencji cesarstwa, akt uchwały dziękczynnéj junty, zamknięty w podłużnéj puszce srebrnéj najwytworniejszéj roboty, opleconéj wstęgami narodowych meksykańskich kolorów, czerwonemi, białemi i zielonemi. Puszka mieściła się w małéj ślicznéj skrzynce z błękitnego aksamitu.

Pełne łaskawości przyjęcie włożyło na deputację, jako przedstawicielkę wdzięczności narodowéj, nowe obowiązki dla cesarza Napoleona III. Mówią, że ksiądz Dupanloup, biskup orleański, z początkiem listopada wyjedzie do Hiszpanji dla zebrania materjałów do żywota ś. Teresy, który postanowił opracować.

— Dziennik Goniec niedzielny pisze z powodu podróży cesarzowéj do Madrytu, co następuje:

„Pobudki téj podróży tłómaczono powszechnie w sposób niedokładny. Zdawało się nam być rzeczą pożyteczną sprostować je według wiadomości najpewniejszych.

Czsarzowa podczas pobytu swojego w Biarritz miała zręczność widzieć jednego z pełnomocników hiszkańskich kommisji międzynarodowéj, któréj poruczono rozgraniczenie Pyrenéów. W mianéj z nim rozmowie mówiła o podróży, dodając, że chciała by opłynąć brzegi Hiszpanji, lecz nie wysiadać na brzeg. Dyplomata hiszpański napisał do margrabiego de Miraflores, ministra spraw zagranicznych. Odpowiedź wnet nadeszła z wyrażeniem całéj radości dworu madryckiego z dowiedzenia się o zamiarach cesarzowéj.

Gdy nic nie stało na zawadzie ich ziszczeniu, ostrzeżono natychmiast z Paryża pana Barrot, posła w Madrycie, i wszystkich konsulów, o podróży morskiéj n. pani. Cesarzowa miała przybrać nazwę hrabiny de Pierrefonds, z wyraźném zastrzeżeniem, aby jéj incognito ściśle było szanowane.

Władze hiszpańskie odebrały współcześnie niemal podobne rozkazy, które nie tylko nie wzbraniały im, ale nawet zaleciły we wszystkiém uprzedzać rozkazy cesarzowéj.

N. pani, opuściwszy Biarritz, przybyła na brzegi hiszpańskie, właśnie w tenczas, kiedy z powodu imienin królewskich rocznicy św. Franciszka dnia 4-go października, miało miejsce u dworu ucałowanie rąk. W tego rodzaju zdarzeniach zwykle przedstawia się królowéj ciało dyplomatyczne. Królowa przechodzi przed posłami stojącymi w porządku starszeństwa i do wielu z nich przemawia, tak jak to cesarz zwykł czynić w Paryżu na urzędowych przyjęciach 1 stycznia. Następnie rozpoczynają całowanie rąk, urzędnicy domu królewskiego zebrani około tronu, ciało dyplomatyczne stojące naprzeciw królowéj.

Mijając pana Barrot jéj królewsko-katolicka mość zapytała go o zdrowie cesarzowéj i dodała, że ponieważ była tak blizko Madrytu, ma nadzieję, że zwiedzi tę stolicę.

P. Barrot nie omieszkał donieść o tych zaprosinach. Cesarz miał telegrafować do małżonki swojéj, że żaden wzgląd polityczny nie stoi na zawadzie udaniu się jéj do Madrytu.

Królowa wysłała naprzeciw cesarzowéj Eugenji margrabię Villafranca i hrabiego Altamira, pierwszy z nich jako głowa rodu Guzman jest blizkim krewnym cesarzowéj; drugi spełnia obowiązki pierwszego szambelana.

Paryż, 24 października. Dziennik Mnicmanie narodowe pod napisem Przyłączenie Meksyku do Francji przedstawia następne uwagi:

„Jeżeli wierzyć krążącym pogłoskom, arcyksiążę Maksymiljan waha się przyjąć tron, który Francja przedsięwzięła dlań zdobyć w Meksyku, ceną swojéj krwi i złota. Arcyksiążę żąda, aby powszechne głosowanie potwierdziło uchwałę junty, wybranéj przez hrabiego Dubois de Saligny. Niektórzy nawet dodają, że przyjęcie arcy-książę czyni zależnem od pewnych warunków, w moc których Francja w niedostatku innych państw europejskich przyjęła by na siebie rękojemstwo i korony i pożyczki niezbędnéj dla rozliczenia się z przeszłością i upewnienia przyszłości nowego cesarstwa. To rozsądne wahanie się czyni największy zaszczyt przezorności arcyksiążęcia. Aby zostać cesarzem meksykańskim, dość wyrzec arcy-książęciu Maksymiljanowi jedno słowo; bo skoro wyrzeknie uroczyste przyjmuję, niech jedzie do Saint-Nazaire, wypłynie z tego portu, a w 6 tygodni będzie mógł włożyć koronę cesarską. Trudności rozpoczną się późniéj: trudności pieniężne, trudności polityki wewnętrznéj i trudności sąsiedzkie.

Z drugiéj strony, niepodobna rozsądnie przypuścić, aby rząd francuzki popełnił szaleństwo ręczyć za Meksyk w pożyczce 400-tu miljonów franków, dla przyjemności odebrania późniéj 200-tu tysięcy. A jeszcze mniéj, aby zobowiązał się na czas nieograniczony bronić nowego cesarza od skutków bądź rewolucji wewnętrznéj, bądź najazdu zewnętrznego. Radzi będziemy, kiedy arcy-książę Maksymiljan zostanie cesarzem, jeżeli to zapewni jego i Meksykanów szczęście. Ale tę przyjemność drogobyśmy opłacili, narażając się na straszliwe następstwa, w które mogłaby nas wtrącić taka rękojmia.

Z drugiéj strony, jeżeli odmówimy rękojmi tak rozsądnie wymaganéj przez arcy-książęcia, można o wszystko pójść w zakład, że odmówi on na własny zysk i stratę zamiaru uszczęśliwienia Meksyku. Wówczas pozostałoby nam cesarstwo na karku.

Dziwaczność tego położenia skłoniła kilka osób do innego poglądu na to zadanie. Dla czego naprzykład Francja, zamiast udzielenia rękojmi arcy-książęciu, którego wyniesienie jest zresztą dla niéj obojętném, nie miałaby objąć dla siebie saméj zdobytego przez siebie cesarstwa? To pytanie dało polot wyobraźni, która oblicza przychody kopalni, oddaje się marzeniom złotym i srebrnym, zakłada wice-królestwa, tworzy dostojności bogato uposażone dla dusz wspaniałych, których dumy skromność warunków europejskich zaspokoić nie zdoła.

Austrja.

— Gazeta Krzyżowa wyraża się następnie o konferencjach ministerjalnych w Nurymberdze:

Okolnik, przez który hr. Rechberg wezwał na konferencje ministerjalne do Nurymbergi, przypomina depeszę austrjacką d. 16 września ogłoszoną przez dziennik Europa i wzmiankuje niżéj, że rządy niemieckie, które po większéj części odpowiedziały na notę austrjacką, wszystkie niemal podzieliły to zdanie, że przełożenia pruskie 22 września przyjętemi być niemogły. Wszakże, jeśli wymienione rządy pod tym względem tchną jednostajném uczuciem, jeżeli też większa liczba uczęstników frankfurckiego aktu reformy myśli, że zacząć należy od odrzucenia programatu pruskiego, a jednak dotąd nie mogła zgodzić się na formę w jakiéj odpowiedź przecząca miała być wyprawioną do Berlina, rzecz oczywista, że ta zgoda jest nadzwyczaj trudną do otrzymania.

Co do drogi listowéj, wynurzyły się trzy zdania. Według, pierwszego, posłanoby odpowiedź przeczącą do Berlina w kształcie not jednobrzmiennych; podług drugiego, gabinet wiedeński powinienby odpowiedzieć odmównie w imieniu swoich sprzymierzeńców; według trzeciego nakoniec, niechby każdy rząd poczytujący przełożenia pruskie za niemożliwe, odpowiedział z właściwego sobie stanowiska widzenia.

Jest rzeczą pożądaną, aby raz zgodzono się na formę, w jakiéj odpowiedź ma być uczyniona; dla tego też rokowanie osobiste ministrów na konferencji zdaje się być najdogodniejszém i mogącém najprędzéj dogrowadzić do upragnionego końca. Hr. Rechberg radzi obrać Nurymbergę za miejsce konferencji, a dzień 22 października za czas ich otwarcia. (Według depeszy telegraficznéj z dnia 25 października, konferencje zakończyły się d. 24-go, ministrowie rozjechali się, a wypadek obrad zadowolił rządy, które w nich miały udział.)

— Gazeta wezerska otrzymała list z Wiednia, podług którego minister skarbu, z uwagi, że właściciele ziemscy i wyższe duchowieństwo, mimo obfite tegoroczne żniwo, nie wnoszą podatków rządowych, pisze:

„W takich okolicznościach, władze z podwojoną pilnością czuwać powinny, aby podatki we właściwéj porze wnoszono; „władze powinny odłożyć na stronę wszelkie niewczesne pobłażanie i użyć sprężystych środków do odjęcia niewypłatnym dłużnikom wszelkiéj ochoty i możliwości trwonienia pieniędzy na rewolucyjne przedsięwzięcia.“

Piszą z Werony do dziennika wiedeńskiego Prassa, że d. 16 października p. Parego, naczelny redaktor dziennika werońskiego, doznał tak zatrważających symptomatów, że krzyknął: jestem otruty! Boleści nadzwyczajne nieustawały przez całe dwa dni konania; lekarze nie zdołali należycie zbadać przyczyny choroby. Po śmierci oświadczyli, że p. Parego umarł z zapalenia żołądka, kiszek, mozgu, i t. d. Powszechność uwierzyła otruciu i prokurator cesarski rozkazał sądowe otworzenie ciała. Wszystkie organa zmarłego znaleziono w stanie prawidłowym, tylko wątroba była tłustą a błona żołądkowa przedstawiała małe wrzodziki. Te części opieczętowano i wręczono chemikom sądowym dla analizy, ponieważ otworzenie ciała kazało domyślać się gwałtownéj śmierci.

Piszą z Wiednia 22 października do Gazety Krzyżowéj: „Dziennik urzędowy austrjacki donosi, że śmierć p. Parego naprowadziła na domysł otrucia go przez któregoś z jego wrogów politycznych; tymczasem ta śmierć nastąpiła po prostu w skutek niewstrzemięźliwości. P. Parego był w najwyższym stopniu Włochem; naprzód jako przyjaciel Mazziniego wydawał w Piemoncie dziennik czerwony; przeszedłszy późniéj pod chorągiew austrjacką został najgorliwszym jéj zapaśnikiem i otrzymał order Franciszka Józefa; nakoniec pod ręką pana Schmerlinga zamienił się w tak przesadnego liberalistę, że biskupi zakazali czytania jego dziennika.“

Gazeta hamburska otrzymała list z Wiednia z d. 21 października, podług którego rząd austrjacki miał wysłać do Triestu rozkaz, aby natychmiast przystąpiono do uzbrojenia 6-ciu wielkich okrętów wojennych, dla osłonienia północnych portów niemieckich w razie, gdyby Danja chciała rzeczone porty blokować lub chwytać okręta handlowe.

Hrabia Wickenburg otrzymał uwolnienie od posady ministra handlu i gospodarstwa narodowego. Gazeta wiedeńska z d. 23 października umieściła własnoręczny list cesarski, pisany z tego powodu:

„Kochany hrabio Wickenburg,

„Znalazłem za dobre, na własną waszą prośbę, łaskawie uwolnić was od obowiązków ministra handlu i gospodarstwa narodowego, dozwolić wam wyjścia ze służby obok podziękowania za wierne i znakomite usługi w ciągu długich lat składane.

Franciszek Józef m. p.

Schoenbrunn 20 października 1865 r.

— Wiedeń, 23 października. Czytamy w dzienniku wiedeńskim Ojczyzna. Zapewniają, że na konferencjach nurymbergskich wynurzyły się mnogie niezgody między przedstawicielami rządów, które podpisały frankfurcki akt reformy i że Saksonja rozumiała, że znalazła podstawę do rokowania z Prusami w rzeczy reformy. Odkryto też zarody ściśléjszego związku królestw niemieckich między sobą, rzucone jeszcze na obradach frankfurckich z wyłączeniem atoli Prus. Hr. Rechberg głośno potępia możliwość podobnego następstwa.

Wiedeń, 24 października. Tak samo jak zjazd panujących, tak i konferencje nurymbergskie wprowadzono na widownię z wielką bardzo ostróżnością; nie przeczuwali tego ani pełnomocnicy państw niemieckich, ani przedstawiciele innych mocarstw. Pierwszy minister saski p. von Beust, w przejeździe przez Wiedeń przed dwóma tygodniami miał rozmowę z hrabią Rechberg i wówczas postanowiono zwołać konferencje w Nurymberdze. Pan von Beust zabrał z sobą z Wiednia wezwanie uczynione do rządu saskiego, a baron Kubeck przedstawiciel austrjacki we Frankfurcie, gdzie w jéj imieniu przewodniczy sejmowi związkowemu, wezwał inne rządy. Bawarję i Wurtemberg zaproszono wprost z Wiednia; zdaje się bowiem, iż obawiano się, aby Prusy, zawcześnie uwiadomione, nie wywarły nacisku na Hannower i nie przeszkodziły wysłaniu ministra hannowerskiego do Nurymbergi. Jakoż niepojechał tam żaden z ministrów, ale p. von Zimmermann, poufny radca króla Jerzego.

Gazeta Kolońska odebrała z Wie-

dnia z d. 22 października następną wiadomość.

Podróż hrabiego Rechberg do Nurymbergi ma cel dwoisty. Chciał on porozumieć się z rządami przyjaznemi w rzeczy odpowiedzi mającéj doręczyć się Prusom i naradzić nad najwłaściwszym sposobem wprowadzenia w życie aktu reformy. Nabito sobie tém głowę, że spełnienie reformy związkowéj powinno jeszcze w bieżącym roku krok stanowczy uczynić. Chcianoby więc przedewszystkiem utworzyć co najprędzéj trybunał związkowy. W każdym razie przedmiot reformy przyjdzie na stół jeszcze w ciągu przyszłego tygodnia.

Dziennik Pątnik oznajmuje, że kommisja izby poselskiéj rady cesarstwa o $\frac{1}{3}$ część zmniejszyła żądany przez ministra skarbu kredyt 30-tu miljonów na wsparcie Węgier.

Słychać, że Węgry otrzymają 9,500,000 zł. austrjackich w nasieniu ozimem i letniem; 8,250,000 takichże złotych w gotowych pieniądzach, sposobem pożyczki na lat 8-m; przez dwa pierwsze lata bez odsetków, na 6 ostatnich lat z opłatą 5-ciu od sta. Zwrót téj pożyczki ma być następny: $\frac{1}{3}$ po 4-ch latach, pozostałe zaś $\frac{2}{3}$ po skończeniu 8-go roku.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

KOPENGAGA, poniedziałek 2 listopada wieczorem. Na dzisiejszém posiedzeniu, sejm roztrsąsał projekt nowéj ustawy zasadniczéj. Prezes rady zbijał wszystkie poprawy, które też z kolei zostały odrzucone 40 głosami przeciw 14. Obrady toczyły się spokojnie,

LONDYN, wtorek 3 listopada. Wiadomości z New-Yorku z dnia 23 października zwiastują; że wyprawa jenerała Banks do Texas wylądowała w Point-Isabelle na Rio-Grande.

P. Romero wrócił do Washingtonu w urzędzie pełnomocnika prezydenta Juareza.

Rozbiegła się wieść w Nangasaki, dnia 27 sierpnia, że dajmiosy japońscy odparli flotę angielską.

BRUKSELLA, wtorek 3 listopada. Król wróci do Brukselli przed końcem tygodnia. Najjaśniejszy pan osobiście otworzy izby w przyszły wtorek 10 listopada i po tém uroczystém posiedzeniu odbędzie przegląd straży obywatelskiéj i wojsk załogi.

Zdrowie królewskie jest wyborne.

LONDYN, wtorek 3 listopada wieczorem. Według wieści z New-Yorku, z dnia 24 października, jenerał Lee wysłał dwie dywizje na pomoc jenerałowi Bragg, sam zaś zajął stanowisko za Fredericksburgiem.

Dzienniki południowe donoszą, że jenerał Price we 24,000 ludzi ciągnie na Litle-Rock.

LONDYN, wtorek 3 listopada wieczorem. Wiadomości z New-Yorku z dnia 26 października oznajmują: że jenerał Lee znowu przeprawił się przez Rappahannok, że odparł z wielką stratą jazdę związkową i następnie dotarł do stacji Beaton, gdzie raz jeszcze uderzył na związkowych.

BERLIN, poniedziałek 2 listopada wieczorem. Ukaziciel rządowy ogłasza dekret królewski z dnia wczorajszego, mocą którego stosownie do artykułu 51 konstytucji, obie izby sejmowe zostały zwołane na dzień 9 listopada.

WIEDEŃ, wtorek 3 listopada wieczorem. Kommissja skarbowa drugiéj izby rady cesarstwa postanowiła przełożyć zmniejszenie pożyczki do 69 miljonów i tylko w razie nie zagłosowania podatków od zbytku, podatku klassowego i osobistego, pożyczka podniesiona być może do 55 miljonów złotych austrjackich.

MADRYT, środa 4 listopada. Królowa otworzyła dziś w izbie poselskiéj kortezy w pośród zapału ludności, która mrówiła się po ulicach, przez które najjaśniejsza pani przejeżdżała.

O stosunkach z państwami zagranicznemi, królowa wyraziła się w następny sposób:

„Nasze stotunki z państwami zagranicznemi są spokojne i przyjazne i staram się utrzymać nietykalną cześć narodową, tudzież osłaniać prawa i dogodności Hiszpanji.“

TRIEST, czwartek 5 listopada. Parostatek Lloydu przyniosł wiadomości z Aten z dnia 31 października.

Król Jerzy I ogłosił manifest, w którym mówi.

„Nieprzynoszę wam ani biegłości w rządzeniu, ani nabytéj wprawy; ale przynoszę miłość szczerą i wiarę w przyszłą wspólność naszéj doli; dołożę wszelkiéj usilności do pokochania całego bytu Greków, do stożsamienia się z ich obyczajami i z życiem, oraz do pozostania wiernym konstytucji. Otoczę się najdoświadczeńszymi mężami, bez względu na różnice zdań politycznych, jakie niegdyś mogły istnieć między nimi. Nakoniec wytężę całą działalność, abym Grecję uczynił wzorem państw na Wschodzie.“

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— ŚWIATŁO Z OLEJU SKALNEGO. — Od niejakiego czasu wchodzić poczęły w użycie w Wilnie świéce tak zwane torfowe, a od jesieni teraźniejszéj po raz piérwszy tu widzimy produkt mineralny do podsycania lamp zastosowany. Każdy nowy przedmiot ma za sobą potężne orędownictwo mody, silniejsze nad wszelką wymowę rachuby. Nic tedy dziwnego, że świéce tak zwane torfowe musiały na czas krótszy lub dłuższy zawitać do każdego porządniejszego salonu w Wilnie, choćby tylko dla popisu. Teraz fabrykanci lamp wiele tu mają do czynienia z przerabianiem starych zwyczajnych i robieniem nowych narzędzi do palenia oleju skalnego. Niewkraczając w prawa dzienników mód, co do gościnnego przyjmowania tych nowych czynników oświeceni tam, gdzie na to starczy środków i ochoty, zastanowimy się tu nieco nad tym przedmiotem ze strony jego najniemodniejszéj, ze strony rzeczywistego pożytku w porównaniu z ważną dla większości kwestją pieniężną. W naszém położeniu ekonomiczném, gdzie tyle odnóg gospodarstwa społecznego usycha dla braku dźwigni, jest to wzgląd nie do odrzucenia. Owoż, zbliżając się do rzeczy, powinniśmy przedewszystkiém sprostować mylne mniemanie, iż tak zwane tutaj świéce torfowe, są rzeczywiście robione z ekstraktu torfu. Wprawdzie wszelkie mineralne ciała palne, jak np. węgiel kopalny i nafta, zawierają w sobie istoty zdatne do oświecenia, częścią po wydzieleniu przybierające postać płynu zwanego fotogeną, częścią zaś otrzymywane w formie stałéj pod nazwiskiem parafiny. Torf należy do wspomnionych ciał palnych, i mógłby równie jak inne służyć za materjał do fabrykacji parafiny na świéce a fotogeny do lamp; ale go w promieniu dróg naszych handlowych nigdy jeszcze na skalę fabryczną niewyrabiano: parafinowe świéce znane w Wilnie, są z nafty czyli oleju skalnego. Lecz krom omyłki w nazwaniu, świéce te mają nadto ciężką wadę, iż bardzo są drogie! Ażeby tego dowieść, dosyć będzie porównać je ze stearynowemi pod względem ilości światła i ceny. Otoż, cztery świéce parafinowe na funt palą się 50 godzin 24 minuty; pięć na funt, 53 godz. 38 min.; sześć na funt, 57 godz. 29 min.; ośm na funt, 62 godz. 34 m. Cztery zaś świéce stearynowe palą się 41 godz. 55 min.; pięć na funt 41 godz. 6 min. Następnie, co do ilości światła, którego stosunkowo więcéj otrzymuje się z parafiny, jeżeli moc jego z jednéj świécy stearynowéj, będącéj piątą częścią funta, weźmiemy za jedność, to świéce parafinowe dadzą taką różnicę: z téj, których idzie cztery na funt, będzie światła $1\frac{3}{10}$ (stearynowa ćwierć funtowa daje $1\frac{2}{10}$); gdy pięć na funt, $1\frac{1}{10}$; gdy sześć na funt, $\frac{9}{10}$; gdy ośm na funt $\frac{7}{10}$. Z tych danych otrzymujemy następujący wypadek. Ponieważ w stosunku do ilości zużywanéj przy paleniu materji, funt świéc parafinowych z pięciu sztuk złożony, równy jest $1\frac{3}{10}$ funta stearynowych; następnie, ponieważ co do stopnia natężenia światła, takież same świece parafinowe dają $1\frac{1}{10}$ w porównaniu z odpowiednią jednością stearynowych; zatém prawdziwa wartość świéc parafinowych będzie: $1\frac{3}{10} \times 1\frac{1}{10} = 1\frac{43}{100}$, albo co jedno, że 100 funtów świéc parafinowych wyrównywa 143 funtom stearynowych. Teraz, jeżeli weźmiemy nawet najwyższą cenę świéc stearynowych w Wilnie, 35 kop. za funt, to wypadnie, że świéce parafinowe według swéj wartości użytkowéj powinny być sprzedawane u nas: $1\frac{43}{100} \times 35 = 50\frac{5}{100}$, czyli okrągłą cyfrą po kop. 50 za funt. Tymczasem funt świéc parafinowych płaci się w Wilnie po 75 kop., wątpić należy, ażebykiedykolwiek mogły mieć u nas cenę stosunkowo równą cenie stearynowych, gdyż na miejscu fabrykacji sprzedają się blizko po 50 k; Inna zupełnie rzecz ze świeżo wprowadzoną fotogeną, która także jest produktem nafty, oddzielanym przy dobywaniu parafiny i oczyszczanym do użycia. Wyborny ten materjał palny kosztuje w Wilnie 25 kop. funt, co niewiele przenosi cenę miejscowego źle destylowanego oleju roślinnego, a równa się cenie lepszego sprowadzanego skąd inąd. Obok tego, fotogena pali się nieporównanie jaśniéj i daleko dłużej niż olej; cena więc jéj rzeczywista jest znacznie niższą od ceny oleju. Z powodu niedawności wprowadzenia, niemożemy jeszcze na poparcie tego co mówimy przytoczyć ścišlejszych wyrachowań, mamy zamiar podać je późniéj; dziś już jednak z przelotnego postrzeżenia widać całą użyteczność tego nowego produktu oświecenia. Nic wprawdzie bez „ale“, i fotogena ma swoje, a tém jest potrzeba przerabiania lamp i nader bacznego ich utrzymywania. Co do tego ostatniego, szkło lampy powinno być zawsze czyste, najregularniej pionowo ustawiane i brzegami podstawy ściśle wpadać we wręby przyrządu; knot musi być zawsze świeży i równiutko obrzynany, tak, aby obrzynki wewnątrz przyrządu nie wpadały; wreszcie naczyńka z płynem nie należy po same brzegi nalewać, gdyż fotogena od działania ciepła znacznie rozszerza swą objętość. Za to wszystko otrzymamy znaczną ulgę dla worka i piękne a mocne światło w mieszkaniu. Fotogena jest w handlu co się nazywa „dobrym towarem“, możemy więc liczyć jeszcze na konkurencję, a przynajmniéj zawsze być pewni dostatecznéj ilości produktu.

— LUDNOŚĆ RYGI. — W r. 1861 ogólna ludność tego miasta, które służy za otworzystą bramę handlu zagranicznego dla Inflant, Kurlandji, całéj Żmujdzi wschodniéj i części zachodniéj Białorusi, wynosiła 62,621 głów płci obojéj, prócz konstytującego wojska i innéj ludności niestałéj. W roku 1862 cyfra ta pomnożoną została o 598 osób, a w téj liczbie 465 cudzoziemców.

— HANDEL RYZKI.—Donoszą nam z Rygi pod dniem 20 bież. mies.: Konopi temi dniami kupiły kantory niemieckie około 650 berkowców, płacą za czyste długie włókno po 128 rub., za krótkie zwyczajne po 118 do 119 rub.; Anglicy w téj chwili nic niekupowali; zapas wynosi około 3000 berkowców. Lnu jeden z kantorów zakupił 4,500 berkowców po 46, 43, i 36 rub., i daléj za tegoroczne włókno chętnie dają po téj cenie. Oléj konopny sprzedaje się po 48 rub. Siemienia lnianego zwyczajnego 4 m. sprzedano około 1,000 beczek po $3\frac{3}{4}$ rub.; przyszłe 6 m. ma nominalną cenę $5\frac{1}{2}$ rub. z zaliczką zaraz 50%, ale nabywców nieznajduje; ziarno przydatne na zasiew kupowano znacznemi partjami po 8 rub. sr. i cena się trzyma; przywóz wynosi 76,105 beczek. Zboże całkiem pokupu niema; ceny jego są następne: jęczmień kurlandzki 105 f. 70 rub.; owies 75 f. 51 rub.; żyto 116—117 f. 72 rub.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

(Dokończenie Ob. N. 122).

Wartość ziarna mającego na siew służyć, anajdogodniej się ocenia z ciężkości gatunkowéj; widoczna bowiem, że im daléj jest posunięte wykształcenie, tém więcéj komórki ziarna wypełniają się materjami stałemi, mianowicie krochmalem, który jest cięższy od wody. Do oznaczenia zaś ciężkości gatunkowéj można użyć roztworów solnych, jak przy próbowaniu ziemniaków, to jest: rozpuszcza się w wodzie tyle soli kuchennéj, że areometr okazuje 1,30°, następnie do tego rozcieku sypie się ziarna pszenicy i odrzuca wszystkie, które nie toną, ale na wierzchu pływają. Zamiast soli kuchennéj, można użyć saletry, co służyć będzie za pewien rodzaj bejcy, życiu rośliny nieco pomocnéj.

Skoro wybór nasienia jest tak ważny dla siewu, widoczna, że należy poznać sposoby, jakiemi przychodzimy do ich posiadania. Rolnicy zwykle się nie zajmują osobną ich uprawą, lecz przestają na ziarnach u siebie zwykłą drogą produkowanych, albo, gdy się zbliża czas siewu, u sąsiadów kupują. Byleby ziarno pięknie wyglądało i ważyło, są z niego zadowoleni; lecz nabywając tą drogą nasienie, niema się pewności, czy ono posiada wszystkie żądane przymioty. Pszenicę zwykle w snopkach oczyszczają z chwastów, potém lekko młócą po kłosach, ażeby tylko najpełniejsze ziarna wypadły. Niektórzy gospodarze mają tyle cierpliwości, że w polu najpiękniejsze kłosy na polu wybierają, jest to sposób bezwątpienia dobry i naśladowania godny, lecz wymaga wiele czasu, ponieważ kłosy dorodne są rzadkie. Tą jednak drogą można przyjść do posiadania odmian, które się właściwemi przymiotami odznaczają. Wybierając kłosy najpierwéj dojrzewające i rozmnażając je osobno, można przyjść do posiadania wczesnéj pszenicy, co w klimatach ostrzejszych jest nadzwyczaj korzystném. Z jednego kłosa nietrudno obraną odmianę tyle rozmnożyć, że nasienie na całą niwę wystarczy.

Aby uniknąć zbyt mozolnego zbierania ziarn do siewu przez wyszukiwanie kłosów dorodnych, radzimy rolnikom przeznaczyć u siebie osobną część gruntu na produkcją nasienia zbóż wszelkiego rodzaju. Grunt ten powinien być bogaty w dawny nawóz, dobrze uprawiony, rzędowo zasiany, iżby rośliny mogły być pielone i okopywane. Dla ułatwienia przystępu powietrza i światła, potrzeba między zagonami zbożowemi umieścić zagony roślin nizko rosnących. W tych warunkach piękne źdźbła wyrosną z dorodnemi kłosami i ziarnem wybornem, na które liczyć można z pewnością, gdy zwykłym sposobem otrzymywane lub kupione, mimo czyszczenia niekiedy zawodzi, może bowiem pochodzić z kłosów wadliwych i wady odziedziczone na przyszły plon przenosi.

Niektórzy agronomowie jeszcze dalej idą w staraniu o produkcją nasienia, radzą bowiem pszenicę, podobnie jak rzepak, przesadzać w odległości 6—8 cali, przez co otrzymują się najtrudniejsze odmiany i w wielu razach zostają ulepszone. Zboża przesadzane wydają ziarna i kłosy piękniejsze niż na miejscu zostawione.

Używając metod powyżej wskazanych, nie będzie potrzeby zmiany nasienia, która zdaniem rolników jest konieczną i która wymaga, ażeby ziarno pochodziło ze stron odległych, z innego gruntu i klimatu. Tego postępowania nie potwierdza doświadczenie. Wszystkie rośliny zbożowe mogą się zmieniać co do wzrostu, czasu dojrzewania, dobroci i plenności; przyrodzenie zdaje się chciało, ażeby klimat i gatunek gruntu każdéj roślinie na niéj rosnącéj daly organizacją najstosowniejszą do okoliczności, w których żyje. Do rolnika należy wybierać indywidua, do reprodukcji najwłaściwsze, z odmian, najwięcéj jego celom odpowiadających.

Na wyborze i produkcji nasienia nie kończą się starania rolnika o dobre zasiewy. Są jeszcze inne pytania: jakie przymioty winna mieć ziemia, pod siew przeznaczona? kiedy ma siew nastąpić? jakiéj ilości ziarna użyć? jak je głęboko przykryć? jak daléj pielęgnować, ażeby maximum plonu wydały? W tych zaś pytaniach najważniejszém będzie wyjaśnienie warunków krzewienia się roślin, które niewątpliwie najwięcéj na wysokość zbiorów wpływa. Lecz w objaśnieniach tych zadań zbiegają się najważniejsze kwestje naukowe o wegetacji; dla tego zostawimy je dalszemu rozwinięciu w rozleglejszym rozbiorze. Zamykając niniejsze uwagi, wspomnimy o walcowaniu, które jeszcze się mało upowszechniło, chociaż w siewie ma ważne znaczenie.

Każdy rolnik, zwiedzając pola zasiane, niezawodnie dostrzegł, że w kolejach wozu, który po ukończeniu zasiewu przypadkowo przez pole przejechał, albo w śladach kroków końskich, ziarna zbożowe prędzéj i piękniéj wschodzą, niż na ziemi, zostawionéj w całkowitéj pulchności, przez uprawę nabytéj. Ogrodnicy oklepują albo depczą zagony zasiane. To dowodzi, że zbyteczne spulchnienie ziemi na powierzchni w pierwszych chwilach życia ziarna jest dla niego mniej korzystném. Pytając praktyków, dla czego ziemię tłoczą? otrzymamy odpowiedź, że jest zanadto pulchną, jednak się starają wszystkiemi sposobami to osiągnąć przez uprawę; dla czego zaś jednakowo ziemię tłoczą, jakakolwiek będzie natura ziarna? odpowiadają, że to jest zwyczaj, do którego należy się stosować.

Widzimy więc w postępowaniu pewien rodzaj sprzeczności; ponieważ ziemię przed siewem spulchniamy, po siewie zaś dążymy do nadania większéj ścisłości. Ale tę anomalją objaśnia znajomość zjawisk życia rośliny i wpływów, jakie własności gruntu na nią wywierają.

Użycie pługa, zgłębiacza, ekstyrpatora, brony i t. d. ma na celu przez skruszenie ziemi nadać jéj właściwy stopień pulchności, ażeby korzenie żadnéj przeszkody w rozwijaniu się nie doznawały, nadewszystko zaś idzie o uczynienie ziemi kapilarną dla ułatwienia wstępowania wilgoci z głębszych warstw ku powierzchni ziemi.

Nowe doświadczenia Sachsa, w Tharand robione, wskazują, że ta własność jest może ważniejszą, niż ułatwienie rozszerzania się korzonków. One bowiem wtenczas tylko znaczenie się przedłużają i w gruncie daleko rozchodzą, gdy znajdują pokarmy w roztworach skoncentrowanych; dla zaspokojenia więc potrzeb rośliny muszą powierzchnię swoję wsysającą powiększyć.

Lecz ziarna zasiane koniecznie potrzebują pewnego stopnia wilgoci, ażeby się zarodek z letargu obudził. Bez wilgoci niema życia, otóż wilgoć tę ziemia łatwiéj zatrzymuje, gdy jest do pewnego stopnia utłuczoną, ponieważ zachowuje kapilarność nabytą i nie tak łatwo zostaje przeniknioną przez ciepło słoneczne i powietrze, które się najwięcéj przyczyniają do ulotnienia wody. Szczególniéj grunta lekkie łatwo wysychają, dla tego walcowanie jest dla nich koniecznem, i w ich uprawie potrzeba unikać zbytecznego spulchnienia.

Co do utłoczenia ziemi ze względu na naturę ziarn, w praktyce nie czynią różnicy; zwykle wszystkie gatunki zasiewów jednakowo walcem tłoczą. Lecz widoczna, że to postępowanie jest bez zasady, siejąc bowiem ziarna, których zarodek trudniéj się rozwija, potrzeba dłużéj około nich wilgoć zatrzymać czyli ziemię silniéj utłoczyć. Dla tego w gospodarstwie rozsądnie prowadzoném, gdzie każda praca zostaje wyrozumowaną, bezzasadne zaś zwyczaje empiryczne zarzucone, byłoby właściwém mieć dwa walce różnéj ciężkości, z których lżejszy byłby używany do zasiewów łatwo wschodzących i na gruntach spojnych, drugi zaś, cięższy, byłby przeznaczony dla ziarn trudno kiełkujących i gruntów lekkich. W razie posiadania jednego walca, należy mieć ciężki; bo gdy słabe utłoczenie ma niedogodności, silne w ziemi lekkiéj pozostawia korzyści, nawet w zasiewach, na mierném walcowaniu przestających.

Na gruntach lekkich, zbytecznie spulchnianych przez bronę, do pokrycia zasiewów użytą, korzystnie można ją zastąpić walcem, mającym na swojéj powierzchni palce, co trzy cale oddalone i tyleż długie, który przechodząc po polu przed siewem, wytłacza w ziemi dołki, jakby trzodę owiec przegnano. Gdy się sieje ziarna na taką powierzchnię, jedne wpadają w dołki, inne pozostają na wzniosłościach, między niemi będących, lecz powtórne walkowanie największą cześć wgniata. Tym sposobem siew staje się jednostajnym, ponieważ ziarna pozostają na miejscu, na które padły, ziemia zaś ściśniona, znajduje się w takim stanie, jak po przejściu owiec, co niektórzy astronomowie na gruntach lekkich zalecają, jako dla siewu korzystne.“

ROZMAITOŚCI.

— W Konstantynopolu wydano niedawno rozporządzenie, zabraniające palić cygara na ulicy, ponieważ zwyczaj ten był przyczyną kilku pożarów. Pewien murzyn, który niezastosowal się do tego dekretu i nie usłuchał Kawosa, który kazał mu rzucić cygaro, został od policjanta uderzony parę razy szpadą w plecy. Murzyn zaś porwał nóż i zakłół swego przeciwnika. W skutek tego dekret zmieniono.

— Dzienniki zagraniczne podają ciekawe szczegóły statystyczne czerpane z „siniéj księgi“ angielskiéj i dowodzące znacznéj różnicy warunków bytu ludności państw Europejskich. I tak w Anglji i księstwie Walji na jedną kwadratową milę angielską przypada 353 mieszkańców wówczas gdy w Rossji na tejże saméj przestrzeni jest tylko 10, w Norwegji 12, w Szwecji 22, w Grecji 55, w Hiszpanji 89, w Mołdawji 100, w Portugalji 104, w Danji 119, w Szwajcarji 161, w Prusiech 165, we Francji 176, w Brunświcku 194, w Hollandji 280. W Wurtembergu i w Belgji ludność jest stosunkowo najliczniejszą, gdyż w pierwszém wypada na kwadratową milę 378 mieszkańców, a w ostatnim 390. W Anglji na 128 mieszkańców wypada 1 szlub, w Norwegji 1 na 124, w Hanowerze 1 na 128, w Hollandji i Danji 1 na 129, w Szwecji 1 na 135, w Hiszpanji 1 na 141, w Bawarji 1 na 160, w Grecji 1 na 174, w Rossji 1 na 111, w Prusiech 1 na 106, w Austrji 1 na 117, we Francji i Belgji 1 na 122. Liczba rodzących się jest w następnym stosunku do ludności. W Anglji 1 na 28, w Hiszpanji i Bawarji 1 na 29, w Belgji, Hollandji i Norwegji 1 na 30, w Szwecji 1 na 32, w Hanowerze i Danji 1 na 38, w Grecji 1 na 34, w Wurtembergu 1 na 26, w Rossji 1 na 25, w Austrji, Francji i Prusiech 1 na 26. Ciekawe też jest wyliczenie podatków pobieranych z każdéj duszy w rozmaitych krajach. Na pierwszem miejscu stoi tu Anglja. Ilość płaconych podatków z duszy w kraju tym wynosi 66 frank. 1 25 cent. w przecięciu. Potém idzie Hollandja, gdzie płacą z duszy po 61 franku i 25 cent. w przecięciu; daléj Francja 50 fr. 80 cent. Hanower 38 fr. 70 cent. Belgja 32 fr. 80 cent. Hiszpanja 28 fr. 65 cent. Prusy 27 fr. 80 cent. inne państwa niemieckie 16 fr. 25 cent. Portugalja 21 fr. 65 cent. Grecja 20 fr. 80 cent, Austrja z należącemi do niéj krajami 20 fr. 40 cent. Norwegja 17 fr. 10 cent. Szwecja 11 fr. 45 cent. Szwajcarja tylko 8 fr. cent. Lecz jest jeszcze szczęśliwsze państwo niż Szwajcarja. W księstwie Lichtenstein jest 1, 150 mieszkańców, którzy płacą z duszy po 1 fr. 80 cent. Przejdźmy teraz do długów państwa. Anglja ma 21 miljon mieszkańców i 20 miljardów długu, przeto wypadnie na duszę po 700 f. w Hollandji na każdą duszę wypada po 663 fr. 55 cent. długu, we Francji po 301 fr. 65 cent. na duszę, w Portugalji 183 fr. 20 cent., w Hiszpanji 166 fr. 45 cent., w Austrji 160 fr., w Belgji 150 fr. 81 cent. w Bawarji 142 fr. 50 cent., w Saksonji 112 fr. 50 cent.,w Danji 113 fr. 85 cen., w Grecji 92 fr. 50 cent. W większéj części państw niemieckich dług ten wynosi od 50 do 75 fr. w Norwegji 27 fr. 15 cent., w Szwecji 11 fr. 39 cent. W Szwajcarji, w kilku mniejszych państwach niemieckich i w księstwie Lichtenstein niema długu państwa.

— Według najsumienniejszych obliczeń, we Francji jest teraz 1,800,000 panien na wydanin. Odtrącimy posagowe panny i te, które wydają za mąż jako piękne lub bogate w moralne przymioty, a zostanie nam jeszcze dość znaczna liczba starych panien, liczba powiększająca się z dniem każdym.

— Dzienniki amerykańskie donoszą nam o sławnym ze swéj siły panu Paul, który przez cały lipiec ściągał do teatru Bowery w New-Yorku ciekawą publiczność. Ogłoszono w afiszach, że siła pana Paul równa się sile dwóch najsilniejszych koni, jakie tylko są w New-Yorku, i że ktoś poszedł w zakład o 1,000 dollarów. Wybrano do tego konie najsilniejsze rassy pensylwańskiéj, dźwigające codzień odłamki granitu ważące 2 lub 3 tonn. Pan Paul wystrzelił naprzód z harmaty ważącéj 400 funtów, trzymając ją na ramieniu; potém wdrapał się po linie za pomocą rąk tylko, na sam szczyt teatru, zrobił jeszcze kilka sztuk herkulesowych i położył się w końcu na mocnéj drabinie z łańcuchów urządzonéj ad hoc. Wprowadzono konie na scenę i przywiązano do ich uprzęży linę, którą związane były nogi p. Paula. Rzemienie łączące się z liną, włożono mu na ramiona jak szelki i przywiązano nad biodrami. Ażeby oprzeć się ogromnéj sile nań działającéj, pan Paul miał za całą podporę dwa drążki od drabiny, o jeden z nich opierał swoje nogi, a za drugi trzymał się rękami. Gdy przyprowadzono na scenę dwa olbrzymie konie i przywiązano do nich nogi śmiałego herkulesa, przerażenie ogarnęło całe towarzystwo. Wszyscy sądzili, a właściciel koni był pewnym, że p. Paul będzie ściągniety z drabiny. Dano znak. Uprząż się natęża, drabina pęka, ugina się, konie skaczą, rwą się, na platformie urządzonéj dla ułatwienia ich ruchów, woźnica ożywia je biczem i głosem. Napróżno! Rycerz się nie chwieje! nie wypuszcza z rąk cugłów. Gdy tłum ochłonął z przerażenia, oklaski głosiły sławę pana Paul, a przegranę koni. Paul chciał powtórzyć probę, lecz dyrektor teatru nie zgodził się na to. Publiczność przekonała się, że Paul jest najsilniejszym człowiekiem na kuli ziemskiéj. Chcąc przekonać publiczność o prawdziwości, pozwolono wejść kilku osobom na scenę i dotykać się przedmiotów używanych przez Paula. Młody ten herkules, skończył w marcu lat 18.

— Niemiecki mechanik Hachenberg zbiera podpisy na akcje swego nowego wynalazku. Ma on urządzić w New-Yorku w każdym domu muzykę za pomocą elektryczności. Hachenberg założył w domu swoim muzykalną fabrykę, gdzie się znajduje centralny fortepjan. Akcjonarjusze mają osóbne fortepjany złączone z centralnym elektrycznym drutem.

— James Wattson odkrył dnia 3 września w Enn-Erborgu w Stanie Michigan nową planetę. Z obrótów jéj wnosić można, że należy do grupy planet krążących między Marsem i Jowiszem. Nowa planeta jest gwiazdą dziesiątéj wielkości.

— Pani Lagrange jest teraz w Hiszpanji, gdzie zachwyca tameczną młodzież. Na dwóch ostatnich przedstawieniach, w Walencji i Alicante, rzucono jéj 5,000 bukietów i sto gołębi i kanarków (zwyczaj w Hiszpanji). Pewien młodzieniec kupił za 40 rubli szklankę, z któréj piła ta sławna artystka.

— W małém miasteczku Blautke w Morawji zdarzył się dziwny wypadek. Pewien rzeźnik wyszedł z domu, zostawując na opiece boskiéj dwoje dzieci. Starszy mający lat 8 rzekł do brata swego: „Czy chcesz widzieć jak papa zabija woły, patrz!“ i mówiąc to chwyta długi nóż rzeźnika i topi go w sercu małego chłopca, nie podejrzewając nawet w tém zbrodni. Trudno opisać rozpacz biédnych rodziców. Wypadek ten jest jeszcze jednym nowym dowodem, jak niebezpiecznie zostawiać dzieci bez dozoru.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 25 października (6 listopada).

Sześcioprocentowe ross. srebr. . . 104, $104\frac{1}{2}$ %.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki . . . „
„ 2-éj „ . . . . . „
„ 3-éj „ . . . . . „
„ 4-éj „ . . . . . „
„ 5-éj „ . . . . . $88\frac{1}{2}$, $87\frac{3}{4}$.
„ 6-éj „ . . . . . „
„ 7-éj „ . . . . . $90\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4-éj poż. „
„ 5-éj poż. . . . . „
Pięcioproc. bilety banku państwa. $95\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$—$94\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$.
Akcje Głównego Tow. kolei żelaz. . 104, $104\frac{1}{2}$, 105.
Obligacje $4\frac{1}{2}$ proc. tegoż. Tow. . . . . . 80.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz. . . . $88\frac{3}{4}$, 89.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn $37\frac{7}{8}$, 38 p.
— — na Amsterdam 185, 186 c.
— — na Hamburg $33\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, sz. b.c.
— — na Paryż . . . . 397.
Disconto 10%; pieniędzy mało.
Półimperjały 5 r. 30 k.—5 r. 32 k.

WARSZAWA, 6 listopada (25 października).

Listy zastawne oprócz kuponu . . .	13 r.	$20\frac{1}{2}$ k.
Obligi skarbowe — — —	74—	61 —
Akcje Główn. Tow. kolei żel.	„ —	„ —
Akcje spółki żeglugi parowéj	„ —	„ —
Obligacje tejże spółki	„ —	„ —
Akcje drogi żel. warsz.-bydgoskiéj (ż.) .	75—	75 —
— — warsz.-wiedeńskiéj. (ż.) .	65—	„ —
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	95—	40 —
— na Hamburg (2 m.) za 300 m.	144—	„ —
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	76—	50 —
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	84—	60 —
— na Londyn (2 mies.) za 1 fst.	6—	39 —
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	„ —	„ —
— na Moskwę (1 mies.) za 100 r.	„ —	„ —

BERLIN, 5 listopada (24 października).

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż. . . . . $86\frac{7}{8}$.
— — 6-éj poż. . . . . $93\frac{1}{4}$.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup. . $71\frac{1}{2}$.
— listy zastawne . . . . 83.
— bilety banku polsk. . . . . . . $93\frac{3}{4}$.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 r. $103\frac{1}{2}$ t.
— na Warszawę (krótki term.) za 90 r. $93\frac{5}{8}$ tal.

HAMBURG, 4 listopada (23 października).

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki. . . $84\frac{3}{4}$ %.
— — 6-éj pożyczki . . . 90 %.
— — 7-éj pożyczki . . . „ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r. . 32 sz. b.

AMSTERDAM, 4 listopada (28 października)

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki. . $81\frac{1}{2}$ %.
— — 6-éj p. . . . . . $88\frac{3}{4}$ c.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r. . „ c.

LONDYN, 5 listopada (24 października).

3-procentowe ang. konsolidy. . . . . $92\frac{7}{8}$ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż. . . . „
— — 7-éj poż. . . . . . „
Weksle na Petersburg (3 mies.) . . . . „ p.
Disconto, bank podniósł do 5%.

PARYŻ 6 listopada (25 października).

Renta 3-proc. . . . . 66, 90%.
Akcje kredytu ruchomego. . . . . . 1020.
Weksle na Petersburg za 1 r. (3 m.) . „ c.

ОБЪЯВЛЕНІЯ.

Виленское Губернское Правленіе объявляетъ, что въ слѣдствіе постановленія его, 31 августа состаявшагося, на удовлетвореніе безспорныхъ долговъ покойнаго помѣщика Нестора Алоизіева Буйницкаго а именно: дворянкѣ Проневской 471 руб., Рацевичу 105 руб., Длужневскому 326 руб., Амброзію Фальковскому 783 руб., Феликсу и Леону Фальковскимъ 2,081 р. 81 к., Росцишевскому 1,024 руб. 56½ к., Трохлицу 1,945. р. 41 к., Маевскому 1,136 руб., Зарембамъ 750 руб. Карчевскимъ 1,100 руб., Дроздовичу 150 р., Ивану Войткевичу 200 р., Ярошевичамъ 700 руб., Селявѣ 300 руб., наслѣдникамъ Окушки 200 р., Высоцкому 200 р., Шуневичу 250 руб., Василію Войткевичу 100 руб., Ивану Карчевскому 350 руб., Игнатію и Агнѣшкѣ Войткевичамъ 130 руб., Адаму Заіончковскому 700 руб., помѣщику Петру Довмонту 7,675 руб., 76 коп., дворянину Устину Кушевичу 300 руб., штрафа за неправую апелляцію 467 руб. 30 коп., экздивизорскихъ пошлинъ 201 руб. 90 коп., начета по управленію имѣніемъ малолѣтнихъ Бартошевичей 168 руб. 75 коп., Ксендзамъ Бернардинамъ Полоцкой Семинаріи 3,297 р. 12 к., Прозороцкимъ Францишканамъ 154 р. 20½ к., Монахинямъ Полоцкаго Базиліянскаго монастыря 203 р., равно казенныхъ взысканій, какія по собраннымъ справкамъ окажутся, подвержено въ публичную продажу имѣніе наслѣдниковъ помянутаго Буйницкаго, Окунево, Дисненскаго уѣзда въ 1-мъ станѣ состоящее, заключающее временно-обязанныхъ крестьянъ муж. 85 и жен. пола 101 душу, земли всего 2,282, дес., въ томъ числѣ подъ лѣсомъ товарнымъ и строевымъ 370 и подъ лѣсомъ дровянымъ разной породы 300 дес., оцѣненное по 10-ти лѣтней сложности средняго чистаго годоваго дохода всего 24,156 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи Виленскаго губернскаго правленія торгъ 28 числа апрѣля мѣсяца 1864 года, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою, и какъ на продажу упомянутаго имѣнія назначаются торги во второй разъ, то на оныхъ имѣніе это въ согласность примѣч. къ 2,143 ст. X т. ч. II, можетъ быть продано и ниже оцѣнки. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3-му отдѣленію 8-му столу правленія. Октября 3 дня 1863 года. 2—518.

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż wskutek postanowienia 31 sierpnia na opłacenie bezsprzecznych długów zmarłego obywatela Nestora syna Aloizego Bujnickiego, a mianowicie dworzance Proniewskiéj 471 rub. Racewiczowi 105 r. Dłużniewskiemu 326 r. Ambrożemu Falkowskiemu 2,081 r. 81. Rościszewskiemu 1,024 rub. 56½ k. Trochlicowi 1,945 r. 41 kop. Majewskiemu 1,136 r. Zarembom 750 r. Karczewskim 1,100 r. Drozdowiczowi 150 r. Janowi Wojtkiewiczowi 200 r. Jaroszewiczom 700 r. Sielawie 300 r. spadkobiercom Okuszki 200 r. Wysockiemu 200 r. Szuniewiczowi 250 rub. Bazylemu Wojtkiewiczowi 100 r. Janowi Karczewskiemu 350 r. Ignacemu i Agnieszce Wojtkiewiczom 130 r. Adamowi Zajączkowskiemu 700 r. ob. Piotrowi Dowmontowi 7,675 r. 76 k. dworzaninowi Justynowi Kuszewiczowi 300 r. sztrafu za nieprawną apellację 467 r, 30 k. eksdywizorskich poszlin 201 r. 90 k. za rachunek w skutek zarządu majątkiem nieletnich Bartoszewiczów 168 rub. 75 kop. kks. Bernardynom Połockiego seminarjum 3,279 r. 12 k. Prozorockim Franciszkanom 154 r. 20½ kop. mniszkom połockiego bazyljańskiego klasztoru 203 r. tudzież skarbowych należności, jakie się okażą podług sprawek będzie się licytować majątek spadkobierców rzeczonego Bujnickiego, Okuniewo, pttu dziśnieńskiego w 1 cyrkule położony mający czasowo-obowiązkowych włościan męs. 85 i żeń. 101, ziemi 2,282 dz. w téj liczbie pod lasem towarnym 370 i pod lasem opałowym 300 dz. oceniony podług 10 letniéj summy czystego dochodu rocznego 24,155 r. Licytacja w izbie posiedzeń tegoż rządu odbędzie się 28-go kwietnia 1864 z prawnym we trzy dni przetargiem; ponieważ licytacja ta postanawia się już po raz drugi, przeto majątek ów z mocy art. 2,143 X t. cz. 11 może się sprzedać i niżéj niż jest oszacowany. Przejrzeć papiery do téj licytacji należące można w 3 wydziale 8 stole rządu gubernjalnego 3 października 1863 rokn. 518—2

Виленской губерніи, Ошмянской уѣздный судъ, объявляетъ что 28 числа ноября мѣсяца сего 1863 года будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги на продажу имущества Сигизмунда Янковскаго, Адама Щепановича, Ярослава Пашкевича, Ивана Сосиновскаго, Станислава Янковскаго, Іосифа За иновскаго, Владислава Малиновс аго и Валеріяна Янковскаго, почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться въ присутствіе сего суда на обозначенное число. 1—532.

Gubernji wileńskiéj cszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 28 listopada 1863 roku odbędzie się w sali posiedzeń tegoż sądu licytacja na sprzedaż majętności Zygmunta Jankowskiego, Adama Szczepanowicza, Jarosława Paszkiewicza, Jana Sosinowskiego, Stanisława Jankowskiego, Józefa Zasinowskiego, Władysława Malinowskiego i Walerjana Jankowskiego. Zyczący brać udział w téj licytacji raczą zgłosić się do tegoż sądu na termin wskazany. 1—532

W domu W-ej Statkowskiéj na Pohulance są do sprzedania trzy młode kare KONIE z nejtyczanką i uprzężą, które oglądać można w każdym czasie. Dowiedzieć się w mieszkaniu od ulicy. 2—5—

Въ конторѣ Виленскаго еврейскаго госпиталя будетъ производиться торгъ 18 числа ноября мѣсяца сего года, а переторжка чрезъ три дня, на доставку въ наступающемъ 1864 года медикаментовъ и прочихъ припасовъ входящихъ въ составъ лекарствъ для аптеки сего заведенія; почему желающіе участвовать въ торгахъ благоволятъ явиться въ присутствіе конторы на означенный срокъ съ достаточными залогами. Октября 21 дня 1863 года. 1—533

Въ Виленской Губернской Строительной и Дорожной комиссіи будутъ производиться 7 числа января будущаго 1864 года торги съ переторжкою чрезъ три дня на отдачу въ подрядъ перестройки деревянаго на каменныхъ устояхъ моста въ г. Вильнѣ, называемаго зеленымъ, и устройства временнаго плавучаго моста. По смѣтѣ исчислена на работы сумма 14497 руб. 69 коп. Въ обезпеченіе этой операціи требуется залога на одну третью часть подрядной суммы. Къ переторжкѣ, не позже 12 часовъ назначеннаго дня, могутъ быть присланы объявленія въ запечатанныхъ конвертахъ съ благонадежными залогами. Послѣ переторжки никакія уступки принимаемы не будутъ. Проэктъ, смѣту и кондиціи можно разсматривать въ присутственные дни въ канцеляріи комиссіи. 2—521.

Въ Виленской палатѣ государственныхъ имуществъ, на основаніи разрѣшенія министерства, будутъ производиться въ присутствіи ея будущаго 22 ноября 1863 года торги и 25 ноября переторжка, на продажу перестойной сосны во II Трокскомъ лѣсничествѣ въ устроенной Мендзыржецкой дачѣ вблизи сплавной рѣки Мерѣчанки и желѣзной дороги изъ Вильно въ Ковно, въ слѣдующихъ кварталахъ: по Мядзюнскому объѣзду подъ NN. 38, 40 и 41 и по Старотрокскому подъ NN. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 17 и 27 всего 1478 деревъ, оцѣненныхъ по таксѣ въ 1.382 руб. 93 коп.

Продажа будетъ производиться на общихъ основаніяхъ о продажѣ лѣсовъ изъ казенныхъ дачъ, и кромѣ того на слѣдующихъ для покупщиковъ облегчительныхъ условіяхъ:

1) Перестойныя сосны предлагаются къ продажѣ цѣлыми деревьями. Онѣ заклеймены и занумерованы на корнѣ, почему желающіе купить, могутъ ихъ осмотрѣть заблаговременно, потому что лѣсное вѣдомство ручается только за количество, а не за качество деревъ. Лѣсной стражѣ приказано показывать сосну на продажу всѣмъ желающимъ ее видѣть.

2) Купившему сосновыя перестойныя деревья дозволяется право обдѣлки ихъ въ теченіи 3-хъ зимъ сряду на мѣстахъ рубки въ брусья, или бревна даже малыхъ размѣровъ; но съ условіемъ производить рубку и обдѣлку деревъ въ то время, когда почва будетъ покрыта снѣгомъ не менѣе, одного фута толщины. Распиловка же на доски, или выдѣлываніе слиперовъ дозволяется только по вывозкѣ деревъ изъ дачи.

3) Учетъ вырубленнаго лѣса будетъ производиться по пнямъ, т. е. по числу вырубленныхъ деревъ, а не по количеству заготовленныхъ матеріаловъ.

4) Купившій перестойныя деревья обязанъ внести въ залогъ ⅓ часть зыторгованной сумы наличными деньгами и билетами кредитныхъ установленій, или другими кредитными бумагами, вообще принимаемыми въ залогъ по дѣламъ съ казною.

5) Торгъ будетъ производиться не только устно, но и запечатанными конвертами, присланными въ сроки, назначенные для торговъ на основаніи о производствѣ торговъ общихъ узаконеній.

6) Продажа деревъ на торгахъ будетъ допущена не только оптомъ, но и по кварталамъ.

7) Въ лѣсномъ отдѣленіи Виленской палаты государственныхъ имуществъ, можно видѣть во всякое время составленныя перестойнымъ сосновымъ деревьямъ вѣдомости, подробную имъ оцѣнку и условія самой продажи. 3—522

OGŁOSZENIA.

W kantorze wileńskiego żydowskiego szpitala odbędzie się licytacja 18 listopada bieżącego roku, a przetarg we trzy dni na dostawę w następnym 1864 roku medykamentów i innych zapasów potrzebnych do składu lekarstw dla apteki tegoż zakładu. Interessowani raczą zgłosić się do kantoru na termin wskazany z dostatecznemi ewikcjami 21 października 1863 roku. 1—533

W wileńskiéj gubernjalnéj budowniczéj i drogowéj komissji odbędzie się 7 stycznia 1864 roku licytacja z przetargiem we trzy dni na antrepryzę dla przebudowaniu drewnianego na murowanych podstawach mostu w m. Wilnie, nazwanego Zielonym i urządzenie czasowego pływającego mostu. Podług anszlagu na roboty te wyliczono summę 14,497 r. 69 k. Dla ubespieczenia téj operacji, potrzebna jest ewikcja w trzeciéj części summy antrepryzowéj. Opieczętowane deklaracje mogą być nadesłane na przetarg przed 12 godziną w dniu naznaczonym razem z pewnemi ewikcjami. Po przetargu żadne ustępstwa przyjmowane niebędą. Projekt, anszlag i kondycje można przejrzeć w dni powszednie w biurze komissji. 2—521.

W wileńskiéj izbie dóbr państwa, na mocy rozwiązania ministerjum odbędzie się 22 listopada 1863 roku licytacja a 25 listopada przetarg na wyprzedaż przestałéj sosny w II Trockiém leśnictwie w urządzonéj międzyrzeckiéj kniei nad spławną rzeką Mereczanką i koło kolei żelaznéj z Wilna do Kowna w następnych kwartałach w miadziuńskim objeździe N. 38, 40 i 41 i w starotrockim pod N. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 17 i 27, w ogóle 1478 sztuk drzewa, ocenionych 1382 rub. 93 kop.

Sprzedaż odbędzie się na ogólnych zasadach o sprzedaży drzewa ze skarbowych lasów i prócz tego na następnych ułżonych warunkach dla kupujących:

1) Przestałe sosny sprzedają się całém drzewem, takowe są ocechowane i ponumerowane od korzenia; życzący kupić mogą obejrzeć zawczasu, dla tego, że leśna władza ręczy tylko za ilość, a nie za jakość drzew. Straży leśnéj rozkazano pokazywać sosny sprzedające się wszystkim życzącym.

2) Kupującym dozwala się obrabiać sosny w przeciągu trzech zim z rzędu na miejscu zrąbania, na bale lub brusy i na małe rozmiary, lecz obrabianie tylko dozwala się wówczas kiedy ziemia jest okryta śniegiem niemniéj jednéj stopy grubości. Rozpiłowanie zaś na deski lub wyrabianie klepek, dozwala się tylko po wywiezieniu drzewa z lasu.

3) Rachunek wyrąbanego drzewa, odbędzie się podług pni, t. j. podług liczby zrąbanego drzewa, a nie podług ilości przygotowanego materjału.

4) Kupujący przestałą sosnę powinien wnieść na ewikcję ⅓ część summy licytacyjnéj w gotowiźnie lub biletami instytucij kredytowych, albo innemi papierami, które przyjmują się na kaucje do skarbu.

5) Licytacja odbędzie się nietylko głośna, lecz też i przez opieczętowane deklaracje nadesłane w terminach przeznaczonych do licytacji, na mocy ogólnych ustaw o licytacji.

6) Sprzedaż odbędzie się nietylko ryczałtem, ale też i kwartałami.

7) W leśnym wydziale wileńskiéj izby dóbr rządowych można widzieć w każdym czasie wykazy przestałych sosnoazr szczegółowy szacunek i warunki sprzedaży.

P. ob. leśniczego gubernjalnego Gałdobin. 3—522

Nakładem MAURYCEGO ORGELBRANDA w Wilnie, wyszły

GRY TOWARZYSKIE I UMYSŁOWE.

I. Labirynt w Kluzjum. Cena 60 kop.

II. Podróż konna po Królestwie Polskiem i sąsiednich krajach. Cena Rsr. 1.

III. Konik i Giermek. Cena 60 kop.

Każda z gier powyższych składa się z książeczki i pięknie litografowanéj tablicy. Objaśniając bliżéj cel onych, przytaczamy całą przedmowę z książki.

„Upodobanie powszechne, jakie młodociane umysły znajdują w grach towarzyskich, od dawna naprowadziło na myśl pedagogów zagranicznych zużytkowania téj wrodzonéj skłonności, podając stosowne środki do rozwinięcia umysłu i obudzenia wynalazczego ducha. W tym celu wynaleziono rozmaite gry, które bez szczególnych zawikłań, zawierając w sobie wiele rozmaitości, obok rozrywki, zaprawiają młody umysł do uwagi i kombinacji, a przytém wzbogacają potrzebnemi wiadomościami.

Z tych co zajmowali się pomienionym przedmiotem, zyskał największą wziętość w Niemczech wydawca perjodycznego pisma dla młodzieży w Berlinie: P. Huebner-Trams, którego gry przed kilką laty ogłoszone, weszły w powszechne użycie. Te właśnie gry, umyśliłem wydać z zastosowaniem dla dzieci polskich. Jestem przekonany, że pod przewodnictwem starszych, łatwo będą pojęte przez dorastające dzieci i przyniosą im obok miléj rozrywki, prawdziwą korzyść pod względem rozwinięcia umysłu i nabycia niektórych potrzebnych wiadomości. Dla tego też nazwaliśmy jedne towarzyskiemi a drugie umysłowemi.

Z pomiędzy gier tych, umieszczona pod N. 1 (Labirynt w Kluzjum) zaprawia młodzież do kombinacji i wyrachowania; nie utrudzając w niczém umysłu, podaje owszem sposobność rozwijania onego przez szczególną rozmaitość przepisanych warunków dla chcącego zostać zwycięzcą; nader zabawne tu są wyścigi połączone z nagrodami lub karami, stosownie do szczęścia walczących. Gra pod N. 2 (Podróż konna) ma przedewszystkiem na celu: bawiąc, obznajamiać z położeniem jeograficzném ważniejszych miast w kraju i sąsiadujących z nim. Doświadczane w czasie podróży trudności w dopięciu celu, nagrody i kary inne jak w poprzedzającéj grze, do najbardziéj zajmujących należą. Oznaczona N. 3 (Konik i giermek) udziela wprawy w skakaniu konikiem, tak potrzebném w grze szachowéj (któréj znajomość wcale tu niepotrzebna); połączona z rozmaitemi przygodami, jako walka z rycerzem, przepędzenie czarownicy, armaty zagwożdżenie, złowienie myszki; dostanie się na skałę, przeskoczenie muru, zwiedzenie kaskady, wstąpienie na wulkan: za co stosowne nagrody przypadają; natomiast w téj grze pod karą unikać ma każdy: węża, lwa, niedźwiedzia, krokodyla, bawoła, lamparta, przebycia rzeki, przejścia przez zakazaną drogę, przeskoczenia płotu, dostania się w ręce rozbójnika, nieuwagi na ostrzegającą tablicę i napadnięcia przez bandytę,—o czem obszerniéj w opisie.

Nieco dawniéj wyszła nakładem tegoż księgarza w nowém ozdobném wydaniu:

Zabawa Historyczna „ASSARMOT,"

Ułożona p. Autorkę PAMIĄTKI po DOBREJ MATCE. Cena Rsr. 1. 1—536

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Имѣемъ честь увѣдомить почтеннѣйшую публику, что нашъ магазинъ подъ фирмою

„КУРЛАНДСКІЙ МАГАЗИНЪ"

на Большой улицѣ, въ домѣ г. Бобяна, не далеко Отеля Нишковскаго, насупротивъ большой ремизіи, получилъ вчера изъ за границы большой транспортъ, состоящій изъ: шерстяной матеріи на платья, шелковой МАТЕРІИ на шубы для дамъ, черной и пестрой ліонской шелковой матеріи, тоже изъ французскихъ ШАЛЕЙ и ПЛАТКОВЪ обыкновенныхъ, Американскихъ КРИНОЛИНЪ, шерстьяныхъ ЮБОКЪ, двойныхъ ЕПАНОЧЕКЪ и КУРТОКЪ съ накладкою и безъ накладки. Тоже мы еще получили: шерстяныя РУКАВКИ, чистое бинфельдерское ПОЛОТНО и носовые ПЛАТКИ, шелковыя гарнитуры, СѢТКИ, ПЕРЧАТКИ glacé, шерстяныя скатерти и одѣяла, ГАЛЬСТУШКИ для дамъ и мужчинъ въ различныхъ сортахъ; БѢЛЬЕ полотняное, шерстяные КАМЗОЛЫ, и цѣлыя гарнитуры для дамъ и мущинъ на зиму. Большой выборъ кортовыхъ ПЕРЧАТОКЪ, Американскихъ КАЛОШЪ на осеннее время и т. п. Выше упомянутые артикулы какъ и множество другихъ, новыхъ предметовъ получить можно въ нашемъ магазинѣ за умѣренную цѣну.

Самымъ большимъ нашимъ стараніемъ есть удовлетворять публику для пріобрѣтенія ея довѣренности.

Управляющіе Курляндскимъ магазиномъ 1—5—

OGŁOSZENIA.

Niniejszém mamy zaszczyt zawiadomić szanowną publiczność, że skład nasz istniejący pod firmą:

KURLANDZKI MAGAZYN

przy ulicy wielkiéj w domu W. Bobana nie daleko od hotelu Niszkowskiego, naprzeciw wielkiéj Remizy, wzbogaconym został, wczoraj nadeszłym z zagranicy znacznym transportem, zawierającym wielki wybór MATERJI wełnianéj na suknie, Materje na futra dla dam, Liońskie jedwabne materje czarne i kolorowe, niemniéj też francuzkie i zwyczajne SZALE i CHUSTKI, Amerykańskie KRYNOLINY. Wełniane spodnice, jesienne dubeltowe płaszczyki i kurtki z obszywaniem i bez obszywania. Wełniane RĘKAWICKI prątkowéj roboty.

Binenfeldzkie czystolniane PŁÓTNA i CHUSTECZKI do nosa, których cena umiarkowana. Broderje, jedwabne garnitury, SIATKI, RĘKAWICZKI glacé, wełniane OBRUSY i KAPY na łóżka, HALSZTUCZKI dla dam i mężczyzn w rozmaitych gatunkach, BIELIZNA lniana, wełniane KAFTANKI, jako też i całe garnitury dla dam i mężczyzn na zimę. Wielki wybór kortowych RĘKAWICZEK, Amerykańskie gumowe KALOSZE na czas jesienny i t. d.

Wyżéj wymienione artykuły, oraz wiele innych przedmiotów nowych i gustownych, w magazynie naszym otrzymać można po bardzo przystępnych cenach.

Najusilniejszém naszém staraniem jest, odpowiedzieć pod każdym względem żądaniom publiczności i ustalić już pozyskane zaufanie, oraz przez punktualność i rzetelność nowe sobie zaskarbić.

Zarządzający kurlandzkim magazynem 1—5—

О ПЕРВОРАЗРЯДНОЙ КОНТОРѢ
КОММИССІОНЕРСТВА И АГЕНСТВА
П. В. ВАСИЛЬЕВА.

Контора эта, существующая въ С.-Петербургѣ уже въ теченіе многихъ лѣтъ, имѣетъ въ себѣ отдѣлъ литературнаго агентства. Цѣль его составляетъ посредничество между издателями журналовъ, газетъ и книгъ съ одной стороны и литераторами и специялистами по разнымъ отраслямъ наукъ съ другой. Литературное агентство доставляетъ писателямъ, въ особенности проживающимъ въ провинціи и за границею, легчайшій и вѣрнѣйшій способъ къ помѣщенію ихъ статей въ журналахъ и газетахъ и къ отысканію издателей для сочиненій, и вмѣстѣ съ тѣмъ, даетъ возможность издателямъ пользоваться помимо своихъ постоянныхъ сотрудниковъ большимъ выборомъ статей и получать извѣстія изъ провинціи и изъ-за границы.

Представляя, такимъ образомъ, центральную редакцію всѣхъ журналовъ и газетъ, литературное агентство отстраняетъ тѣ неудобства, которыя писатели встрѣчаютъ при своихъ сношеніяхъ съ отдѣльными редакціями. Авторъ, ввѣряя свою статью литературному агентству, можетъ быть увѣренъ, что она, если дѣйствительно будетъ имѣть научное литературное достоинство, будетъ помѣщена въ какомъ-либо изданіи, или по выбору автора, или же по усмотрѣнію агентства, причемъ будетъ обращено вниманіе, какъ на направленіе изданія, такъ и на матеріяльныя выгоды автора.

Для болѣе дѣйствительнаго распространенія своихъ занятій, литературное агентство, надѣясь на сочувствіе всѣхъ просвѣщенныхъ издателей газетъ и журналовъ, обращается ко всей образованной публикѣ вообще, къ живущей же въ провинціи въ особенности, и проситъ желающихъ сдѣлаться его агентами на нижеизложенныхъ основаніяхъ, увѣдомить о томъ контору П. В. Васильева, въ С.-Петербургѣ.

Агентъ принимаетъ на себя слѣдующія обязанности:

1) Получать отъ авторовъ подаваемыя ими статьи для доставленія въ с.-петербургскую контору или агентамъ другихъ городовъ. При разборѣ статей агентъ не долженъ руководствоваться своимъ личнымъ мнѣніемъ о достоинствѣ оныхъ.

2) Поощрять, чрезъ объясненіе цѣли агентства, ученыхъ и образованныхъ людей своего города и края къ сотрудничеству въ ученыхъ, литературныхъ и художественныхъ изданіяхъ.

3) Доставлять въ контору заслуживающія обнародованія свѣдѣнія о своемъ краѣ въ отношеніи его исторіи, этнографіи, геологіи, торговли, промышленности, общественной жизни и проч. Слѣдить по возможности за всѣми новыми явленіями, какъ научными, такъ и общественными; за успѣхами распространенія грамотности и народнаго образованія; за потребностями и нуждами всѣхъ классовъ общества; за мѣстными условіями удовлетворительнаго устройства народнаго быта; за дѣйствіями ученыхъ, промышленныхъ и другихъ обществъ и собраній, и вмѣстѣ съ тѣмъ, по возможности содѣйствовать основательной обработкѣ мѣстными жителями всѣхъ важныхъ вопросовъ, поднятыхъ въ литературѣ.

Авторы таковыхъ статей могутъ быть увѣрены, что литературное агентство употребитъ всѣ свои усилія сдѣлать гонорарій за статьи соразмѣрнымъ ихъ достоинству.

Для доставленія статей агентъ взимаетъ съ подателя оныхъ почтовые расходы за пересылку и въ случаѣ, если податель желаетъ, чтобы статья, оставшаяся ненапечатанною, была ему возвращена, то взимается почтовая плата за обратную пересылку.

Съ получаемаго за помѣщенную статью гонорарія удерживается 5% въ пользу агента, принявшаго статью, и 5% въ пользу агентства.

Статьи, принимаемыя въ редакціяхъ газетъ и журналовъ, въ случаѣ надобности, подвергаются сокращенію и исправленію, безъ искаженія смысла. Желающіе скрыть свое настоящее имя подъ псевдонимомъ могутъ быть увѣрены, что псевдонимъ будетъ сохраняемъ агентствомъ въ тайнѣ, согласно съ существующими законами.

Статьи могутъ быть доставляемы агентству на всѣхъ языкахъ.

Такъ какъ при этомъ дѣлѣ могутъ встрѣтиться нѣкоторыя подробности, которыхъ агентство теперь еще не имѣетъ въ виду, то лица, желающія содѣйствовать ему на вышеизложенныхъ общихъ условіяхъ, своимъ сотрудничествомъ, получать особыя личныя инструкціи, которыя литературное агентство беретъ на себя по мѣрѣ надобности и дальнѣйшей разработки дѣла увеличивать и добавлять; причемъ агентство объявляетъ, что всякій посторонній благоразумный совѣтъ будетъ принятъ съ благодарностію.

Въ этой же конторѣ принимается подписка на газету Виленскій Вѣстникъ, а равно принимаются казенныя и частныя объявленія для напечатанія въ Виленскомъ Вѣстникѣ. 1—538

Nakładem Drukarni A. Syrkina w Wilnie wyszło dzieło:

BOSKO-ODRODZONY,

czyli zbiór sztuk Kartowych, magicznych, Chemicznych i mechanicznych z dodaniem zabawnych pytań i zagadek. Cena egzemplarza 30 kop. 1—5—

DENTYSTA JAMES LEVY pozostanie w Wilnie tylko do 5 listopada w swém poprzednim mieszkaniu w Hotelu Niszkowskim gdzie przyjmować będzie od 7 z rano do 5-éj po południu. 1—5—

Дозволено Цензурою. 28 Октября 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.